B101/19/16/1+

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi". Business Office: 491 College St., Toronto 174, Ontario, Canada. Editor-in-Chief: KRISS SIDARS. Telephones: 921—7121: 465-7902. United States Editorial Offices — New York: Editor — V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A. Chicago: Editor — I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.

WEDNESDAY, SEPTEMBER 22, 1971

LATVIJA
AMERIKA

68. N-RS. TREŠDIENA, 1971. G. 22. SEPTEMBRIS XI. GADS

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2349 Cena 25 centi

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevēja — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi". Atbildīgais redaktors: KRISS SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465—7902. Birojs: 491 College Street, Toronto 174, Ont., Canada; tālr. 921—7121. Nujorkas redakcijas vadītājs: V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U. S. A. Tālrunis 994—7917. Čikagas redakcijas vadītāja: I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774—5[illegible]. Redaktors Eiropā: V. SKULTĀNS, 605 Offenbach/Main, Waldstr. 28 West-Germany. Austrālijā: Ed. Šmugajs, 26 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

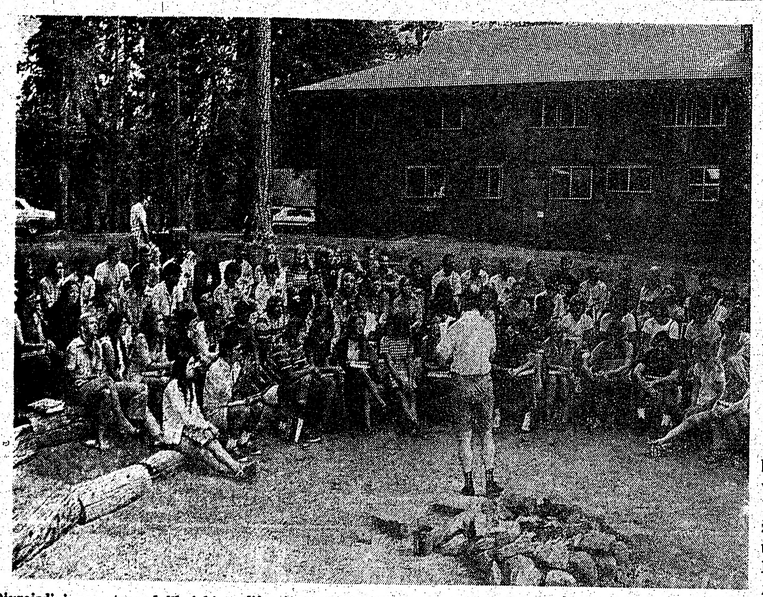

Divreizdivi nometnes dalībnieki Kalifornijā kopdziesmu mēģinājuma laikā ugunskura vietā. Kopīgo dziedāšanu vadīja Andrejs Jansons. Foto: E. Elstiņš

Piesaistīs jaunus darbiniekus

ALAS VALDES SĒDE PENSILVĒNIJAS KŪRVIETĀ

Amerikas latviešu apvienības paplašinātā valdes sēdē 11. un 12. septembrī Campionā pie Pitsburgas apskatīja jaunu darbinieku piesaistīšanas iespējas apvienībā un vispār mūsu sabiedriskajā darbā. Kultūras biroja vadītājs V. Klīve savā referātā atzīmēja, ka latviešu sabiedriskajam darbiniekam jāstrādā sistēmatiski un jāapbruņojas ar lielu pacietību. Vairākās organizācijās sajūtams stiprs jauno darbinieku trūkums. Tā, piemēram, kādā mūsu organizācijā darbinieku caurmēra vecums ir 68 gadi! Jauno darbinieku tur ir maz, jo tie paredz darba slodzi, par kuru „nenāk nauda". Jaunos bieži arī nokritizē, kas nenāk par labu viņu iesaistīšanai sabiedriskajā darbā.

R. Rūsis domāja, ka svētīgāk būtu mazāk organizāciju, bet pavairojams latviešu skolu skaits. Mazāk turpretim varētu būt dažādu biedrību, kas bieži nīkuļo un vairāk pastāv tikai vārda pēc. No apmēram 200 organizācijām Amerikas latviešu apvienībā ap puse ir neaktīva...

ALA 6. un 7. novembrī Latviešu kara invalīdu apvienības īpašumā Rota, Katskilu kalnos, rīko „Katskili Nr. 2" sanāksmi jaunu sabiedrisko darbinieku izraudzīšanai. Pēc. G. Zeidenberga informācijas šajā sanāksmē pieteikušies jau 63 dalībnieki, no kuriem ap 50 varētu noteikti ierasties. Tādā gadījumā, visus izdevumus „sadalot uz galviņām", piedalīšanās katram dalībniekam izmaksātu 88 dol. Ja līdzīgu sanāksmi rīkotu Klīvlendā, tā turpretim izmāksātu 113 dol. katram. „Katskiliem Nr. 2" pieteikušies arī 14 dalībnieki, kas jau piedalījušies pirmajā sanāksmē Katskilos. Ap 10 ir tādu, kas agrāk sabiedrisku darbu nav strādājuši.

Sanāksmes darba kārta bija jau iepriekš izstrādāta, bet kad Informācijas biroja vadītājs I. Spilners ar to iepazīstināja valdes locekļus, tad likās, ka tas drīzāk varētu būt „otrs ALAs kongress", ar daudziem referātiem par dažādām problēmām.

Ņujorkas draudzes pārstāvji domāja, ka ALAs darbā nebūtu pieaicināmi darbinieki gluži bez sabiedriskā darba pieredzes, bet tiem vispirms vajadzētu sākt darboties savā vietējā organizācijā. D. Rudzītis no Detroitas izteicās, ka Katskili Nr. 2 sanāksme būtu veltījama arī vietējo organizāciju problēmu risināšanai. G. Meierovics norādīja, ka pirmās Katskiļu sanāksmes pamatdoma tieši bijusi, kā izveidot un sekmīgāk turpināt mūsu sabiedrisko dzīvi. Iepriekšējos divos ALAs kongresos delegātu sastāvs tiešām bijis jaunāks, bet šogad Grand Rapidos bijis vērojams „nobirums". A. Lejiņš cerēja, ka „Katskiļi" Nr. 2" šajā ziņā radīs maiņu. G. Zeidenbergs norādīja, ka jaunie darbinieki veic savu rēgulāro darbu, bet sabiedriskais darbs ALAs pienākumiem viņu darba slodzi vēl pavairo. Taču katram latvietim būtu jāapzinās, ka viņš ir „daļa no „ALAs".

Madrides radioraidījumu kontā izsikuši līdzekļi, kādēļ tos papildinās no citiem kontiem. Radio „Liberty" raidījumi latviešu valodā varētu sākties tikai tad, kad ASV likumdošanas iestādes piešķirtu līdzekļus. Pašreiz šis raidītājs darbojas tikai uz pagaidu budžeta.

Iepriekšējā sēdē ALAs valde lēma, ka par filmu „Latvijas 50 gadi" Atlantic filmai vēl piemaksājami 6000 dolaru. No uzņēmuma vadītāja A. Jekstes atbilde vēl nebija saņemta, kādēļ piešķirumu pagaidām neizmaksās. Valde saņēmusi 6 tautiešu vēstules, kurās rakstītāji nav bijuši apmierināti ar šādu izkārtojumu un ieteikuši „nemaksāt nekā". No Eiropas saņemti lūgumi filmu izrādīt arī Zviedrijā un Vācijā, ko noskaidros. Filmas izrādes Austrālijā devušas 4000 dol. atlikuma, bet izrādes Dienvidamerikā — 200. dol.

Filmu producents V. Lapenieks bija ierosinājis katru gadu sagatavot vienu latviešu dokumentārfilmu, ko uzņemtu amatieri brīvajā pasaulē. Šāda vēlāk samontēta filma varētu izmaksāt 3000 — 4000 dolaru. Atzina, ka pie Kultūras biroja izveidojama filmas sekcija, priekšdarbus veicot V. Lapeniekam. Pieņēma zināšanai T. Bērziņa ieteikumu papildināt filmu ar bērnu lugas Sprīdītis uzņēmumiem.

Sēdē ilgi sprieda par biroja telpu jautājumu. Iespēju ir daudz — pirkt pašiem savu namu, īrēt telpas no Vašingtonas draudzes, pārcelt ALAs biroju uz sūtniecības īpašumu, pārcelties uz citu pilsētu. Revīzijas komisijas loceklis A. Vatvars bija runājis ar Latvijas sūtniecības vadītāju Vašingtonā Dr. A. Dinbergu par iespējām izmantot sūtniecības īpašumu, bet tas nav iespējams. Sūtniecības vadītājs tomēr domājis, ka ALAi būtu vēlams paturēt Vašingtonas adresi. Nebūtu izdevīgi pirkt atsevišķu māju būves noteikumu dēļ. V. Daiga bija noskaidrojis, ka Klīvlendā līdzīgu telpu īrēšana neiznāktu lētāk kā Vašingtonā. Pēc debatēm nolēma īres līgumu pagarināt uz diviem gadiem pašreizējo telpu izmantošanai.

Pēc diviem gadiem ALAs ģenerālsekretāram B. Albatam piepildās 65 mūža gadi, kad varētu runāt par citādu telpu izkārtojumu, bet pašreiz jārēķinājas ar ģenerālsekretāra darba vietu. Apmēram pēc šāda laika Vašingtonas latviešu draudze varētu iegūt savas telpas. ALA varētu draudzes telpas izmantot, ja telpu īre nebūtu dārgāka par pašreizējo — ap 5 dol. par kvadrātpēdu. ALAs vajadzībām vajadzētu ap 1000 kv. pēdu.

U. Kariņš un A. Vatvars bija iesnieguši priekšlikumu par ģimnazijas telpu izveidošanu Garezerā. ALAs budžetā jau paredzēti līdzekļi jaunatnes audzināšanai. Šādu lēmumu varētu pieņemt tikai kongresā. Nolēma turpināt 1000 dol. darba stipendiju nākamo vasaru.

Plašas debates izraisīja jautājums, vai brīvās pasaules latviešu apvienības priekšsēdi jāievēl, jeb šis pienākums automatiski pienākās ALAs valdes priekšsēdim. Ar 13 balsīm atzina, ka priekšsēdis būtu vēlams, bet viņa sēdeklim tomēr vajadzētu palikt ASV. Ar līdzīgu priekšlikumu nāca V. Klīve, ieteicot kongresam atsevišķi ievēlēt Kultūras fonda priekšsēdi, bet fondā pieaicināms arī centrālās latviešu jaunatnes organizācijas pārstāvis.

A. Baldiņš izdarījis aptauju Ohio pavalstī, kur no apmēram 1200 latviešiem ALAs biedru kartes izpirkuši 466, bet ap 100 saņēmuši brīvkartes. Mūzikas sekcija ierosinājusi izdot 5 plašu sēriju ar iepriekšēju pasūtinājumu pieņemšanu. ALAs sagatavotā simfoniskā orķestra plate jau iznāca oktobrī, tās cena būs 6 dol. V. Klīve ieteica uzņemt sakarus ar tiem latviešiem, kas kultūras apmaiņas ietvaros ieradušies ASV no okupētās Latvijas. Pēc viņa ziņām tādu esot trīs.

No Klīvlendas bija ieradies Dziesmu svētku komitejas priekšsēdis R. Šilders. Dziesmu svētki risināsies no 1973. gada 31. augusta līdz 3. septembrim, atklāšanas aktā ieaicinot arī ASV valdības pārstāvi. Tautas deju sacensībām jau pieteikušās 12 dejotāju kopas. Dziesmu karam pieteiktas 8 vienības. Svētku motīvs: „Simt gadi dziesmā tiekas". Izņācis koŗu dziesmu krājums, no kā vienu eksemplāru R. Šilders nodeva ALAs valdes priekšsēdim U. Gravam. Rīcības komiteja ievadījusi sarunas ar A. Virsnieku par svētku uzņemšanu filmā. Tā ka pie ALAs nodibināta filmu sekcija, tad darba pārzināšana pienāktos jaunajai sekcijai.

Kopējo vakariņu laikā Pitsburgas universitātes mācības spēks G. Puriņš rādīja filmu par tagadējo Rīgu. Filma uzņemta šajā pavasarī. Tajā redzams daudz Rīgas skatu.

Sēdes otrā dienā ALAs priekšsēdis U. Grava stāstīja par savu Austrālijas apmeklējumu, bet Informācijas biroja vadītājs I. Spilners dalījās savos Dienvidamerikas iespaidos. Cita vidū viņš minēja, ka Odesas kolonijas latvieši Brazilijā piedāvājuši „Celsmei" par brīvu telpas, kur novietot vecos laudis. Tur trīs latviešu laucsaimnieki būtu priecīgi uzņemt gados vecākus tautiešus no Amerikas, ja vien viņi vēlētos pārcelties uz so silto palmu zemi. A. Bērziņš savukārt ziņoja par savu Eiropas ceļojumu.

Nobeigumā V. Hazners referēja par apspriķiem okupētajā Latvijā, A. Bērziņš par pārkrievināšanu, bet G. Ķeniņa-Kinga sniedza saimnieciskā stāvokļa vērtējumu okupētajā dzimtenē.

ALAs valdes sēdē piedalījās 22, bet kopā ar tiem, kas iesaistījās pārrunās — 52 dalībnieki.

V. Irbe

Kalifornijā beigusies Divreizdivi nometne

NĀKAMĀ NOMETNE BŪS ZIEMĀ ASV AUSTRUMU APGABALĀ, TO VADĪS BRUNIS RUBESS

Divpadsmit dienu ilgā Divreizdivi nometnes darbība Kalifornijā ar 126 dalībniekiem beidzās 3. septembra vakarā, kad pēc mūzikas semināra sniegtā koncerta nometnes dalībnieki saņēma apliecības un nozīmes par piedalīšanos nometnē. Arī dalībnieki savukārt nometnes vadītājam Uldim Nollendorfam pasniedza visu parakstītu „apliecību", ka viņš piedalījies Divreizdivi „nometņotāju mocišanas darbā", kam sekoja sirsnīgi aplausi, suminājumi un pateicība. Uldis Nollendorfs pēc tam paziņoja, ka viņa vadītās nometnes darbinieki (administrācija, puduru un semināru vadītāji) vienprātīgi par nākamās nometnes vadītāju ievēlējuši Bruni Rubesu no Toronto. Lai nākamā nometne „neiekristu" vienā laikā ar Anglijā rīkoto Pasaules latviešu jaunatnes kongresu, pieņemts atzinums to rīkot 1972. gada Ziemsvētku brīvlaikā, ASV austrumapgabalā.

Nākamās Divreizdivi nometnes vadītājs Brunis Rubess, aplausu sveikts, tūlīt jau paziņoja, ka par nometnes darbības norises vadītāju izraudzīts Jānis Mūrnieks no Merilendas un par norises vadītāja palīgu — Mārtiņš Zandbergs no Klīvlendas. Tuvākā laikā izraudzīs arī nometnes administrātoru un programmas vadītāju, arī no jaunākās paaudzes.

Aizbraukšanas dienā, 4. septembrī, jau agri rītā sāka skanēt nometņotāju atvadu saucieni un dziesmas, steidzoties autobusos uz 240 jūdžu attālo Sanfrancisko lidlauku. Viņiem drīz sekoja pārējie savos spēkratos. Ap pusdienas laiku nometnē iestājās neparasts kluums. Tās dzīvais pulsējums ar latviešu valodu un dziesmām bija aizskanējis pāri Kalifornijas kalnu un tūkstoš[illegible]adīgo sarkankoku galotnēm. Nometnes ezeriņā klusas un vientuļas šūpojās laivas...

Nometnē, kopā ar administrāciju un lektoriem, bija 44 darbi[illegible] nieki. Daži no tiem[illegible] bā pa[illegible] tik[illegible] dienas [illegible]

Zemjāni, kas atskaņoja turpat noto duetu vijolei un čellō. Redzējām, ka dekorātores talants ir Laumai Zuntei un ka dzejai pievērsušies Imants Baruss un Juris Stabulis. Tā varētu minēt vēl daudz jo daudz vārdu, kas visi kopā ar lektoriem nometnē radīja latvisko izjūtu vidi un to vienojošo draudzības garu, kas sirsnīgi skanēja visu atvadvārdos — Uz redzēšanos nākamajā nometnē."

Skolotāju semināra vadītāja Sol. veiga Miezīte: „Seminārā bija 9 dalībnieki, varēja būt 15. Esmu vadījusi Divreizdivi nometnē skolotāju seminārus jau vairākus gadus, bet tikai šogad sajutu visu dalībnieku patiesu interesi un vēlēšanos iegūt vairāk paidagoģisko zināšanu, lai varētu strādāt latviešu skolās. Šķiet, tas tāpēc, ka pieci dalībnieki jau iepriekšējā gadā bija strādājuši par palīgskolotājiem, trīs noteikti zināja, ka darbu sāks šoruden un tikai vienam vēl nebija zināms, vai būs iespējams tūlīt strādāt latviešu skolā. Seminārā centāmies sniegt metodiskus norādījumus latviešu valodas, Latvijas vēstures un ģeografijas mācīšanai, bet visvairāk laika veltījām tieši latviešu valodai un tās mācīšanas metodēm. Sniedzām arī vispārējas paidagoģiskas zināšanas un ieskatu latviešu skolu mērķos un pašreizējās problēmās. Latviešu valodas mācīšanas smagumu iznesa Mirdza Paudrupe, piepalīdzot Andai Libei un Jāzepam Lelim. Viņu vērtējumā skolotāju semināru beigušiem latviešu valodas zināšanas ir pietiekamas, lai jau sāktu darbu skolās, bet tās citīgi vēl jāpapildina pašmācības ceļā, vai piedalīties nākošgad Divreizdivi nometnes valodas seminārā un Mičigenas universitātes latviešu valodas kursā. Jācer, ka semināru beigušie skolotāji būs tie, kas kliedēs šaubas it kā jaunu skolotāju sagatavošana ir bez cerībām.

Administrātors Juris Petričeks:
[illegible]os pienākumus vei-
[illegible]antu Osi un Ed-
[illegible]kārtoja visu
[illegible]i, kas gri-

[illegible]
sniedza [illegible]
nesumus, kuŗos atkl[illegible]
talanti. Bija trīs koŗi — [illegible]
tepu un jauktais, kur veiksmi [illegible]
riģēšanā parādīja Brigita Ritmane, Maija Sauleskalna, Aelita Reisa, Mārtiņš Zandbergs un Juris Ķeniņš. Aivars Osvalds bija noorganizējis divus koklētāju ansamblus. Dzirdējām jaunu čellistu Juri Ķeniņu un vijolnieku Jāni [illegible] piešķiršanai tiem dalībniekiem, kam lielāki ceļa izdevumi. Arī šogad lielāko atbalstu, 1600 dol. deva Amerikas latviešu palīdzības fonds, stipendiju piešķiršanai fonmetnē Tālivalža Ķeniņa komponēda dalībnieku bērniem, kas piedalījās nometnē. Stipendijas vai pabalstus nometnes maksājumiem no organizācijām bija saņēmuši 84 dalībnieki, no tiem 23 dalībniekiem organizācijas bija segušas visus izdevumus. Jau tagad ir redzams, ka visus nometnes izdevumus varēs segt no šīgada dalībnieku maksām un ziedojumiem, lai gan nometnes darbības laiks bija 12 dienas. Iepriekšējas gados iekrātais nometnes rīcības kapitāls, kas ir 4000 dol. un kas vajadzīgs iemaksām parakstot telpu īres līgumu, paliks neskarts. Pilnīgs ieņēmumu un izdevumu pārskats tiks publicēts vēlāk. Pirmā nepieciešamība ir Divreizdivi nometni inkorporēt par mācības iestādi, lai ziedotās summas būtu brīvas no nodokļiem un pakļautas oficiālai revīzijai.

T. Silis

Divreizdivi nometnes dalībnieki no Kanadas draudzīgā pulciņā pie peldbaseina Kalifornijā, pirmā rindā no kreisās: Girts Šteinhards, Daiga Šteinharda, Ints Plampe, Baiba Rubesa, Imants Baruss, Austra Brāzma, Baiba Dābola, Ruta Steinberga, Ivars Ārgals, Solveiga Zirne un Jana Konrāda; otrā rindā no kreisās — Juris Kornets, Guntis Siliņš, Valda Siksna, trešā r. no kreisās — Dainis Šultmanis, Gaida Rinmane, Andris Aukmanis, Alda Kurmite, Juris Ķeniņš un Richards Ārgals.

Foto: E. Elstiņš

[illegible]nu sanāksme 2. oktobrī Filadelfijā

Korstam bija vairāk[illegible]
ndu ilga apspriede[illegible]
ā, [illegible] risinoties ap[illegible]
[illegible]unai ar Baltijas
vadītāju par jau-
skar Latvijas un
valstu intereses.
delegātus bija ielū-
prezidents Agnū un
viesi 12. septembra
rītā piedalījās Baltā nama dievkalpojumā, pēc tam risinoties neilgai sarunai ar prezidentu Niksonu.

Noskaidrojās, ka Amerikas latviešu republikāņu sanāksmi 2. oktobrī apmeklēs prezidenta asistents A. Kaupinens un republikāņu nacionālitāšu daļas vadītājs Paštors. Latviešu republikāņu sanāksme notiks Filadelfijas Brīvo latviešu namā, kur sagaida ieradamies arī itāļu, lietuviešu, igauņu, poļu, ukraiņu un kubiešu nacionālo komiteju priekšsēžus. Iespējama arī ASV ārlietu ministrijas pārstāvja klātiene.

Esot Vašingtonā V. Korsts bija ielūgts brokastīs kongresā, kur tikās arī ar vairākiem, mums draudzīgi noskaņotiem kongresa locekļiem, pārrunājot arī jaunās iespējas latviešu kultūras uzturēšanas jautājumos.

B. B.

Apspiesto Eiropas tautu asamblejas 18. sesija

Apspiesto Eiropas tautu asamblejas 18. sesijā Ņujorkā latviešu delegācijas vārdā asamblejas dalībniekus uzrunāja P. Ramans, norādot uz masu deportācijām Latvijā 1941. gadā un vēsturiskajām ciņām ar krieviem. Viņš pieminēja arī virsnieku deportācijas Latvijā 1941. gadā, deportācijas pēc otrās krievu okupācijas 1944. gadā, tad 1949. gada martā un pēc tam vēl 1951. gadā.

Latviešu delegācijas vaditājs ir V. Hazners, locekļi: A. Abakuks, K. Bērends, A. Bērziņš, P. Eglītis, A. Klīve, P. Ramans, O. Rozītis, D. Rudzītis, S. Rudzītis, A. Skrēbers, V. Upeslācis un J. Vinters. Ģenerālkomisijā no latviešiem darbosies A. Bērziņš un P. Ramans, politiski - juridiskā V. Hazners un A. Klīve, kultūras - informācijas P. Ramans un V. Hazners, ekonomiski sociālā V. Hazners un P. Ramans.

—be

■ Ņujorkas „Post" slejās bija lasāms, ka Džo Šērmens sēdējis pie savas automašīnas stūres un brauciena laikā ar lielāko interesi sekojis radioraidījumam par kakla saišu testu, kas notika kādā Ņujorkas raidītājā. Testa uzdevums bija klausītājiem ar aizvērtām acīm pateikt savas kakla saites krāsu. Kad Džo Šērmens acis atkal atvēra, viņš gulēja slimnīcā. Bez kakla saites.

NO AVĪŽNIEKA PIEZĪMJU BLOKA (22):

Kas ir latvisks latvietis?

EIROPIETIS NEVAR BŪT AZIĀTS VAI AFRIKĀNIS ● LATVIEŠU VALODA UN LOĢIKA

Viesojoties Austrālijā un runājot kā Amerikas latviešu apvienības valdes priekšsēdis, Uldis Grava Latviešu apvienības Austrālijā 20 gadu darbības aktā Melburnā sveica „latviskāko latviešu trimdas saimi no lielākās latviešu trimdas saimes". To ziņojot, „Austrālijas Latvietis" gan piebilda, ka pēc šī atzinuma U. Grava savā „ticības apliecinājumā" tūlīt izsaucies: „Cik maz tomēr ir atšķirību starp dažādu kontinentu latviešiem! Cik vienādi šodien esam palikuši! Vienotiem mums jāpaliek arī nākotnē." Šai sakarā neviļus jāatceras, ka arī Komitejas Latvijas brīvībai priekšsēdis un tagadējais DV organizācijas priekšnieks Vilis Hazners, pirms pāris gadiem atgriežoties ASV no Austrālijas apciemojuma, intervijās bija atzinis, ka Austrālijas tautieši ir latviskākie trimdā, bet vēl kādu laiku ātrāk bija konstatējis, ka trimdas saimes latviskākā jaunatne ir Eiropā.

Šo divu ievērojamo latviešu trimdas sabiedriskās un nacionālpolitiskās dzīves vadītāju izteicienus pārdomājot, tikpat neviļus rodas jautājums, kas īsti ir „latvisks latvietis"? Vai var būt arī nelatvisks latvietis, teiksim — zviedrisks, amerikānisks, anglisks, vācisks vai austrālisks latvietis? Liktos, ka nelatvisks latvietis nemaz nevarētu būt, jo tādā gadījumā tas vienkārši nebūtu latvietis. Manuprāt varam gan runāt par latvisku trimdas jaunatni, bet apzīmējums „latvisks latvietis" šķiet vismaz savdabisks. Protams, ne visiem latviešiem Dievs šūpulī ielicis vienādi lielu tautiskuma devu, taču latviski latvieši ir visi, kas dzimuši no latviešu vecākiem un runā latviešu valodu, vienalga, cik liels un izteikts ir viņu tautiskums. Turpretim latviešu valodas nepratēju, kaut viens vai pat abi no vecākiem būtu latvieši, negribētos par latvieti apzīmēt, ja katra latvieša raksturīgākā pazīme ir savas tautas valodas prašana. Attieksmē uz valodas nepratējiem, šķiet, nebūtu pareizs apzīmējums, piemēram, anglisks latvietis, bet gan pārangliskojies latvietis, praktiski — jau anglis. Reizē ar to, manuprāt, nav iespējams runāt par latviskiem un latviskākiem latviešiem.

Liekas, ka še noticis jēgumu sajaukums, lietots aplams apzīmējums. Līdzīgi citu tautu piederīgajiem, arī latvietis var būt nacionāls, vienaldzīgs un pat pretnacionāls. Runājot par mūsu trimdas saimi, nacionāls latvietis ir tāds, kas savā sirdī vēl saglabājis Latvijas tēlu un ticību latviešu tautas nākotnei, tādēļ darbojas latviešu organizācijās, iekļāvies latviešu draudzē, atbalsta un piedalās latviešu sabiedriskajos un nacionālpolitiskajos pasākumos. Vienaldzīgais latvietis domā tikai par savu pašlabumu, latviskos sarīkojumos nav redzams, latviešu draudzes un organizācijas aizmirsis, nevienā kopīgā pasākumā nepiedalās un to neatbalsta, daudziem citiem latviešiem nemaz nezinot, ka tuvumā šāds vienaldzīgais latvietis veģetē. Pretnacionāls latvietis savukārt ir tāds, kas sadarbojas ar latviešu tautas ienaidniekiem. Tādēļ domāju, ka mēs varētu runāt par nacionāliem un nacionālākiem latviešiem, bet ne par latviskiem un latviskākiem latviešiem.

★

Ne gluži augstāk skartajam, bet ciešā sakarā ar to esošam tematam humora un satiras nodaļā „Skabargas" pieskāries kāds patiešām eksistējošs vai tikai redakcijā dzemdināts P. P., Toronto, Aivara Ruņģa izdotajā un rediģētajā „sgb" (studiju grupas biļetena) 41. numurā, jautājot: „Vai Latvija Amerikā līdzstrādnieks Uldis Paipala varētu būt eiropietis, proti, viņš, lai uzzinātu par bučošanos un dzemdībām Ņujorkas skolās, nelasa vis Ņujorkas laikrakstus, bet gan vecus vācu žurnālus un avīzes?" Ar šo jautājumu eksistējošais vai iedomātais P. P. neapšaubāmi izšāvis ironijas bultu pret Uldi Paipalu, tāpat kā to palaikam dara Paipals pats pret citiem. Tādēļ pret ironisko jautājumu nav ko iebilst, jo tas ir tikai „dots pret dotu", vai pēc sakāmvārda: Kā mežā sauc, tā atskan. Taču neapmierina „sgb" redakcijas atbilde uz P. P. jautājumu, proti: „Vai jums žēl? Lai lasa!"

Ar šo atbildi neapmierināts, atļaujos atbildēt pats. Vispirms, neesmu putns, bet cilvēks; reizē ar to Paipals, nevis Paipala. Otrkārt, Ņujorkas laikrakstus patiešām nelasu, izņemot latviešu valodā izdoto, bet vācu žurnālus un avīzes pāršķirstu labprāt. Ko lai daru, ja tie veci? Pa parasto pastu tie Ziemeļamerikā pienāk vēlu, bet neesmu tik bagāts, lai tos spētu abonēt pa gaisa pastu. Bez tam šo piezīmju serijas ievadījumā esmu norādījis, ka izmantošu piezīmju blokā ierakstītās atzīmes, kuru iekrājies tik daudz, ka reizēm paiet mēneši, kamēr kādu uzņemu serijā un attiecīgo atzīmi no bloka izplēšu.

Taču šīs atbildes varētu arī izpalikt, jo tās būtībā nesvarīgas. Bet uzmanību pelnījusi P. P. jautājuma pirmā daļa, vai Uldis Paipals varētu būt eiropietis. Te nu nevar būt nekādu šaubu: esmu eiropietis. Mani vecāki bija latvieši, runāju un rakstu latviski, interesējos par t. s. „latviešu jautājumiem" un iespēju robežās arī atbalstu un piedalos latviešu pasākumos, tādēļ domāju, ka esmu latvietis. Ja nu es-

(Beigas 7. lpp.)

LATVIJA

68. N-RS. TREŠDIENA, 1971. G. 22. SEPTEMBRIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors (dzīvoklī un vakaros): Krišs Sīdars, 34 Pasadena Gardens, Toronto 325, Ontario; tālr. 766—2261.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanādā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanādā un ASV — ... mēnesi $2.50, 3 mēn. $8.00, 6 mēn. $11.50, 1 gadu $21.00. Atsevišķa numura cena 35 centi. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.20, bet tekstā $4.20—$6.40 par 1 collas slejas telpu. Sarīkojumu kalendārī $1.- par katru datumu vienā numurā.

LASĪTĀJU VĒSTULES

OKUPĒTĀS LATVIJAS BILŽU RĀDĪŠANA

Par spīti okupētās Latvijas varasvīru vēlmēm (īstenībā Kremļa), turienes apmeklētāju skaits nevairojas. Visai dīvaini varētu likties, ka braucēji bieži vien ir vieni un tie paši, vai vienas ģimenes piederīgie. Protams, nemēģināsim tam rast kādu izskaidrojumu. Šie braucēji reti kad kritizē turienes iekārtu un dzīvi, aizbildinoties — mums, lūk, tur palika piederīgie, tiem var klāties slikti. Tad nu tiek rādītas vienīgi bildītes, parasti krāsās, kurās pa lielākai daļai redzama vai vienīgi tagadējā Rīga, gājēji ielās, brīžiem pa milicim, padomju flotes jūrnieki staipām koferus vai maisus u.c. Taču neviena kritiska vārda par saspiestību dzīvokļos, lielo telpu trūkumu, netīrību pagalmos, režīma smago zīmogu, ko tas uzspiež latviešu tautai u.t.t. Savādi, ka šīs bildes izrāda arī mūsu trimdas draudzēs. Stāsta, ka kādā draudzē Mičigenā pāris gadu laikā sarīkoti pieci šādi „seansi". Kaut bildīšu rādītāji mainījušies, redzētās ainas bijušas gandrīz vienas un tās pašas. Rādītāji izvairījušies minēt okupētās Latvijas vārdu, tā vietā kaunīgi runājot tikai par Latviju, kāds apzīmējums īstenībā neatbilst mūsu dzimtenes juridiskajam stāvoklim, vismaz stāstot par režīmu, kāds tur tagad valda. Jaunatnes žurnālā Jaunā Gaita konsekventi tiek lietots apzīmējums — „Padomju Latvija"...

Dižkareivja Drosmiņa padēls, Mičigenā

★

NEZINĀŠANA VAI AIZMĀRŠĪBA?

Veca karavīru tradīcija prasa, ka kādreizējo kaujas vienību karogus, ja tos rāda atklātībā, pavada šo vienību bijušie karavīri — ciktāl tie apzināmi resp. palikuši dzīvi, kas zem šiem karogiem cīnījušies kaujas laukos.

Nezināmu un nesaprotamu iemeslu dēļ, šo tradīciju nav ievērojusi pagājušo DV 2. globālo dienu rīcības komiteja attieksmē uz latviešu Leģiona 32. grenadieru pulka karogu.

Šo karogu, kuru bija dāvinājusi Liepājas pilsētas valde, pulka dibinātājs un tā pirmais komandieris plkv. Krīpens 1944. gada agrā pavasarī atveda uz austrumu cīņu laukiem. Zem šī karoga cīņās savas galvas nolika un asinis lēja neskaitāmi šī pulka karavīri. Cīņās ar boļševiku ārkārtīgo pārspēku pulks austrumu frontē tika gandrīz vai pilnīgi iznīcināts, bet ne sakauts. Krita arī plkv. Krūpena pēcnācējs plkv. Aperāts. Tomēr dzīvi palikušie pulka drosmīgie karavīri karogu saglāba tālākai cīņai. Vācijā pulks saformējās par jaunu un devās atkal cīņās. Krita otrs pulka komandieris majors Rubenis. Karogs tika saglabāts. Tas pavadīja karavīrus arī viņu pazemojuma dienās Cēdelgemā.

Vai būtu vēl kas jāsaka, lai saprastu, ko šis karogs nozīmē tiem karavīriem, kas zem viņa gājuši cīņās, lējuši asinis un palikuši dzīvi?

1955. gadā plkv. Krīpens, aizbraucot uz Austrāliju, Vācijā — Augustdorfas nometnē — karogu svinīgā ceremonijā nodeva plkv. Janumam resp. DV organizācijai, ar novēlējumu to saglabāt un pārvest brīvā Latvijā. Piedalījos šinī aktā, ienesot karogu nodošanai paredzētajā telpā.

Kā lielākās kaujas vienības — pulka — vienīgais saglabātais kaujas karogs līdz ar to palika kā vienības simbols visiem karavīriem, kas pulcējas DV organizācijā. Ar to tomēr nav teikts, ka tas būtu pārgājis DV „privātīpašumā", un bijušajiem 32. pulka karavīriem tur vairs nebūtu nekādas daļas.

DV 15 gadu atcerē 1960. gadā, Toronto, toreizējie rīkotāji atzina par nepieciešamu, lai karogu pavada un pie viņa stāv bijušie 32. pulka karavīri. 11 gadus vēlāk, DV 2. globālo dienu rīcības komiteja šo tradīciju neievēroja un cik man starplaikā izdevies noskaidrot, neviens no bijušajiem 32. pulka karavīriem nav aicināts piedalīties karoga nešanā, bet daži, kas paši pieteikušies, nepārprotami noraidīti.

Vai ar to bija domāts bijušos karavīrus vienot vai šķelt?

Vairāku bijušo 32. p. karavīru vārdā, Nikolajs Lideks, kara invalīds

★

LAIKS PAMOSTIES

Savā laikā, noklausoties Lilijas Zariņas-Skultānes referātā izteikto aicinājumu „pārtraukt gulēt un sākt rīkoties katram pēc savām spējām un iespējām, lai palīdzētu mūsu tautai", sekojošās pārrunās izteicu domu, ka visefektīvākā rīcība būtu kļūt politiski aktīviem, ejot vietējās jeb kā sakām, patvēruma zemes politiskā darbā. Par lielu izbrīnu, gan ne no referentes, saņēmu pamācību, ka vēl nekas nav darāms, jo vēl neesot vēlēšanas. Man tas izklausījās kā ieteikums turpināt „gulēt", vismaz līdz vēlēšanu laikam...

Tagad izsludināts, ka Ontario provinces valdību ievēlēs 21. oktobrī un visā provincē būs liela aktivitāte vēlēšanu kampaņā un citos vēlēšanu priekšdarbos. Liekas, ka laiks pamosties un sākt rīkoties. Ja Ontario valdību pārņems kreisi noskaņotā NDP, tas mūsu centieniem būs šķērslis ne vien šai provincē, bet stiprinās arī NDP „dinastiju", jo kā zināms, NDP Ontario vadītājs ir dēls Kanadas partijas vadītājam. Domājot par Kanadas ārpolitisko stāju un kāda tā varētu kļūt kreisos elementus stiprinot, liktos, ka katram nacionāli noskaņotam latvietim būtu jāizmanto šī izdevība, piesakoties savā rajona vēlēšanu organizētājiem, kas centīsies, lai Kanadas bagātākajā provincē paliktu valdība, kas neplāno nacionālizēt privātīpašumus un kas mums, latviešiem, ir izrādījusi interesi un pretimnākšanu.

Interesentiem, kas vēlas zināt vairāk par veidiem, kā aktīvi atbalstīt Progresīvi konservātīvo (PC) partiju šais vēlēšanās, labprāt sniegšu telefonisku vai citādu informāciju.

Ilmārs Andrejsons, Toronto.

☆

SAUKĻI

Komūnisti lieto saukļus, kā piemēram: „Visu zemju proletārieši savienojieties!" Komūnistu avīzei „Izvestija" saukļi ir daudzās valodās, arī latviešu. Tas nozīmē komūnistu apņemšanos iekarot visu pasauli. Vai tas maz iespējams? Bībele stāsta par Bābeles torni, ko cilvēki gribējuši celt līdz debesīm, bet Dievs sagāzis. Vai komūnistu „Bābeles torni" arī Dievs sagāzīs? Te ir tikai viena atbilde: „Jā!"

J. R., Detroitā.

■ RAIBĀ PASAULE ■

■ Ņujorkas „News" informēja, ka Džemam Vaitam no Denveras izdevies savā sporta lidmašīnā 22 minūtes nolidot stāvoklī ar galvu uz leju. Pēc nolaišanās lidlaukā viņš reportieriem paskaidrojis: „Darīju to tikai tādēļ, lai labāk izprastu relātivitātes teoriju..." Nabaga Einšteins!

● Amsterdamas „Het Volk" sniedzis ziņu, ka kāds pilsētas juvelieris pēc ielaušanās viņa veikalā ievietojis šādu sludinājumu vietējos dienas laikrakstos: „Visas ilgi stāvējušās rotas lietas no mana veikala ir aizvāktas, tādēļ godājamie pircēji tagad var iegādāties tikai visjaunākos izstrādājumus!" Divas dienas pēc tam zagļi bija aizvākuši arī „visjaunāko"...

RUDENS KLĀT...

„Viņa aug daudz ātrāk par mani," savā dārzā par pavasarī iedēstīto saulespuķi priecājas piecus gadus vecā torontiete Daina Gulbe, kurai lielā puķe sniedzas tālu pāri galvai, solīdama savu bagāto rudens ražu. Foto: J. Liģers

(132. turpinājums)

Aiz pirmā staba, paklausot perspektīvas likumam, attiecīgā samazinājumā redzams otrs, ar līdzīgām atgāznēm un līdzīgu pasiju. Garām šim otram stabam, grodu grīdai sekojot, skatiens uztver trešo, snaidrāko, uz kura balstās divi lokailas, un pie zemas balustrādes, aiz kuras paveras Daugavas kreisais krasts un pils aizsargsētas ārējais stūris. Vairāk niecīgajā skatuvē ietelpināt nav iespējams. Taču redzētais nerada saspiestības iespaidu. Tieši otrādi. Liekas, ka atrodamies kādā milzīgā, svinīgā valdnieka zālē.

Kā tas panākts? Ar veiklu izdomu, pamatīgu latvju vizuālās tautas mākslas pazīšanu un lielu profesionālu varēšanu. Otra pasija, par ko nule ruājām, sadala skatuvi divi stāvos: apakšējā un augšējā. Augšējais, augstu slīpu griestu veidots, rada turpat vai katedrāles iespaidu, kamēr apakšējais paliek dzīvojamās telpas intimitātē. Taču svešs latvju skatam nebija ne viens, ne otrs. Augstos griestus skatītājs pazina no varenākās un noslēpumainākās latvju celtnes — rijas, apakšējo, intīmo — no intīmākās, dievturības gara apdvestās klēts. Vīriskā rija, sievišķā klēts.

Cik zīmīgi, ka abām šim svarīgākajām celtnēm tautas dziesma veltījusi identiskus tekstus:

Rijai:

Ziedo, mārša, ko ziedoji,
Ziedo labi rijas durvis;
Tur tu kulsi miežus, rudzus,
Visu mūžu dzīvodama. (B. 25586)

Klētij:

Ziedo, mārša, ko ziedoji,
Ziedo labi klētes durvis;
Tur tu bērsi miežus, rudzus,
Visu mūžu dzīvodama. (B. 25583)

Abas ar latvju mūžu saistītās ēkas latvju folklorā vienlīdz svarīgas: vienā noris lauku darbu pēdējais, izšķirīgais un sūrākais posms, otrā — glabājas šī smagā darba svētīgais veikums. Radītāja rija un glabātāja klēts. Savas Lāčplēša — varoņa pils atveidam Jānis Kuga, kā nule minēts, izmantoja abas šīs celtnes: augšējo dekorācijas daļu balstot uz riju, apakšējo — uz klēti.

Latvijas klimatiskie apstākļi neļauj labību apstrādāt kā no lauka ievāktu, tā vispirms ir jākaltē īpašās kaltēs — rijās, telpās, kuru augšdaļā, uz patiesiem baļķiem (ārdiem) izkrāva kaltējamo labību (seru), kurinot zem tās īpašu krāsni siltumam. Kad žāvēšanas process bija beidzies, blakus telpās — piedarbā izžāvēto labību kūla un vētīja.

Rietumos pārizdotajos un kompetentu autoru papildinātajos Latvju Rakstos lasām: „Rijai ir monumentālākā architektūra. Tās izmēri, sevišķi lielākās saimniecībās, salīdzinot ar pārējām ēkām sētā, ļoti prāvi. Sevišķi pārsteidz vertikālā dimensija, jo pats uzdevums prasīja rijas telpu divos stāvos."*) Tālāk teikts: „Rijai bija vajadzīgi divi stāvi, lai zem un virs ārdiem varētu brīvi staigāt. Piedarba jumts bija vienā augstumā ar rijas jumtu, tā radot brīvu telpu, kur nolikt salmus un seru."**)

No šī apraksta izriet, ka Jānis Kuga, Lielvārdes pils gleznojumu veidojot, to darīja pilnīgā saskaņā ar latviešu lauku architektonikas vadlīnijām. Pils monumentālitāte bija latvju rijas monumentālitātes atbalss. Raugoties pilī, latvju skatītājs tajā neredzēja nekā mākslota, nekā sveša, viņš tajā redzēja to raksturīgo diženumu un nozīmību, pie kā bija pieradis kopš bērna kājas. Skatītājs varoņa Lāčplēša pilī bija savās tēva mājās.

Bet pazīstamā architektonika — gulkoku sienas, stabi, vērbaļķi, augstie griesti — nebija tikai abstrakta telpiska forma, tā bija daļa no cilvēka un tautas dzīves un to nemitīgi atgādināja. Latvju Rakstu pirmajā, R[illegible] lasām [illegible] dz[illegible]

*) Latvju Rak[illegible] [illegible]egzdiņš. A. Ozoliņa ap[illegible] II, [illegible]

**) Ib., 359. lpp.

***) Latvju Raksti, Ornement Letton, II, 31. un 32. lpp.

kur pārlaida nakti, rija bija lielu, liktenīgu notikumu lieciniece saimes un tautas dzīvē. Rija siluets — rijas vertikāles un horizontāles bija saistītas ar dziļām psichiskām norisēm skatītāju dvēselē.

Mākslinieka jūtas sabiedrojas ar viņa domām, lai radītu jaunu formu, un šī forma savukārt modina skatītājā izjūtas, līdzīgas mākslinieka izjustajām. Tā mākslinieks liek mīlēt to, ko viņš mīl.

Kugas Lielvārdes pils nebija tikai abstrakta forma, taisnes, līknes, apļi un krāsas; Kugas Lielvārdes pils bija veidoli un krāsas, kas modināja skatītājos dzīvas atmiņas nepieredzētā intensitātē, jo Kuga savā mākslā bija saistījis pagātni ar tagadni, tagadni ar nākotni. Rija un klēts dzīvoja atjaunotu, majestātisku dzīvi Kugas Lielvārdes pilī, kas bija veidota no latvju rijas un no latvju klēts elementiem.

Līdz šim bijām lūkojušies rijā architekta acīm, ļausimies tagad rijai dzejnieka skatījumā:

„Bet rija nelaida strādātājus no sevis vaļā. Šī tumšā telpa, kur ne[illegible] nekad neviens gaismas stars, kur bij[illegible] dūmi, ar savu lielo, no[illegible] kas kuršanas [illegible] pilns no[illegible] likās [illegible] sošie [illegible] balsus, no[illegible] nebija sadzirdams ne [illegible] pasaule likās kā milzīga rija, [illegible]mās tumsas pilna, kuras četros stūros rēja suņi, palielinādami ar saviem vientulīgajiem rējieniem nakts bezgalību (...)

(Turpinājums sekos)

TOP TREŠIE EIROPAS LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKI

PLANOTI ARĪ BRAUCIENI PA REINU

Gandrīz bez vasaras pārtraukuma darbojās 3. Eiropas latviešu dziesmu svētku rīcības komiteja, lai veiktu priekšdarbus šiem lielajiem svētkiem, kas risināsies 1973. gadā, no 2. — 5. augustam Ķelnē, Rietumvācijā, tieši sadarbojoties ar Eiropas latviešu jaunatnes apvienību.

Pēc atgriešanās no Lesteras dziesmu dienām rīcības komitejas prezidijs sanāca uz paplašinātu sēdi augusta beigās Ķelnē. Sēdē piedalījās arī ELJAs Vācijas kopas priekšsēdis E. Pass. Kontaktu un sadarbību ar mūsu jauniešu apvienību rīcības komiteja uzskata par ļoti svarīgu. Sagaidāms, ka 1973. g. gadskārtējais ELJAs kongress notiks Ķelnē un tā liela daļa jauniešu varētu iesaistīties svētku organizatoriskā darbā, jo dziesmu svētki nav iedomājami bez jauniešu līdzdalības.

Dziesmu krājums ASV ir jau iespiests un dziesmas kopkoŗa koncertam izraudzītas. Pirmie eksemplāri jau saņemti. Rīcības komitejas priekšsēdis L. Apkalns Lesterā (Anglijā) tiekoties ar Andri Vītoliņu (Stokholmā) vienojās, ka arī 1973. g. viņš pārņems jaunatnes sarīkojuma vadību. Par sekretāri darbosies Baiba Vītoliņa un kā administrātores: Antra Johansone (Zviedrija), Erika Sarkanbārde (Anglija) un Alma Allužāne (Vācija). Programmas pamatā būs atkal bērnu vokālais un instrumentālais kopansamblis, dejas un eventuāli arī jaunatnes „popa" mūzika. Saimniecības daļa, kopā ar mūzikas nozari plāno arī braucienus pa Reinu.

Saņemta arī atbilde tautas deju uzveduma jautājumā. Uzveduma vadību uzņēmusies V. Rulliņa, kas nesen bija Ķelnē un kopā ar vicepriekšsēdi S. Bilkinu izvēlējās piemērotu stadionu sarīkojumam. Jāpārkārto, turpretī, paredzētās mākslas izstādes organizācija, jo izraudzītais vaditājs no rīkošanas atteicies. Drīzumā iznāks pirmais oficiālais svētku informācijas biļetens, ko gatavo V. Lēmanis. Biļetenā būs atrodama aktuāla informācija un arī rīcības komitejas darbinieku saraksts.

Sēdes beigu daļa bija veltīta ieņēmumu un izdevumu plānojumiem. Tika aplēsti ieņēmumi, kuŗus varētu dot paredzētie sarīkojumi, nosprauda robežas, kādiem jāpaliek administrātīvajiem un organizātoriskajiem izdevumiem. Atsevišķo sarīkojumu budžetus izstrādās saziņā ar nozaŗu, resp. sarīkojumu vadītājiem. Šo budžetu paredzēts pieņemt rīcības komitejas plenārsēdē, kas sanāks nākamā gadā Lieldienās.

V. L.

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

LKOK biedrības gadskārtējais žurnāls „Lāčplēsis" Nr. 17, šogad paplašinātā saturā. Atlikums no žurnāla ienākumiem tiek izlietots trūcīgo un slimo LKO kavalieŗu atbalstam. Žurnālu pret ziedojumiem, sākot ar 2 dol., var iegādāties pie LKO kavalieŗiem, jeb pa pastu, pasūtinot to pie biedrības sekretāra: A. Lauris, P. O. Box 6, Lancaster, Pa. 17604. U. S. A.

„Ceļa Zīmes" 48. n-rs, Latvju biedrības Lielbritanijā izdevums. Redaktors Jānis Andrups. Žurnāls iespiests uz laba krīta papīra, ar vairākām gleznu reprodukcijām un foto attēliem. Saturā daudz prozas un dzejdarbu.

„Kristīgā Balss" 9. n-rs, Amerikas latviešu baptistu apvienības mēnešraksts, septembŗa izdevums. Redaktors R. Ekšteins.

Māris Veidis

VASARA DIENVIDOS

(Veltīta A. C.)

Mazs strūklu fontāns rožu dobēs lejas,
Kad žogmalē krīt plūmes paukšķot lejā.
Par viņām rītos gardenijas smejas
Ar baltiem zobiem platā saules sejā.

Drīz aizskrien pusdiena ar ceļu knadu
Nāk vējš no viņiem spīvs ar ellu smakām.
Līdz dadzim grāvmalā es dienas vadu —
Uz tevi gaidīdams, kad nāksi blakām.

Pār sētu pārlec ripa sudrabota,
Uz viņas droši kāpa vīri stalti.
Nakts paver vārtus — būtne plīvurota —
Sniedz plaukstas — sapņu ziedi smaržo balti.

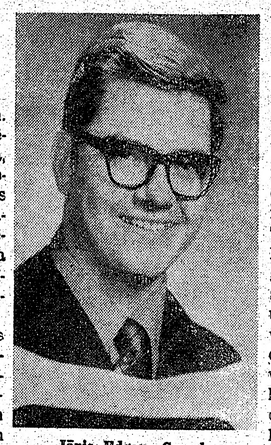

Jānis Edgars Grunde

beidzis sēra Džordža Viljama universitātes tirdzniecības fakultāti Montrealā un ieguvis B. of Comm. gradu. Viņš turpinās studijas mastera grada iegūšanai. Bez tam J. Grunde beidzis Kanadas apdrošināšanas institūtu un strādā firmā Lukis, Stewart, Prince and Formes par zvērinātu akciju sadalītāju.

Marta Ādama,

aktīva DV organizācijas un Toronto latviešu biedrības darbiniece, kas divus gadus mācās Toronto karaliskajā konservātorijā, ar konservātorijas akceptu piedalījās Kanadas nacionālās izstādes sacensībās — operas soprānu senioru klasē, iegūstot ar 82 punktu vērtējumu otro vietu un sudraba medaļu. M. Ādama sacensībai bija izvēlējusies āriju no Pučīni Toskas. Sacensībā piedalījās pāri par 20 dziedātāju. M. Ādama nākamgada sākumā iecerējusi doties uz Angliju, lai tur uzturētos dažas nedēļas un dziedātu vanadžu sarīkojumos.

Margarita Ausaļa

Dzīvā gaisma

ATZIŅAS UN NOSKAŅAS STARP GLEZNOTĀJA ARNOLDA MAZIŠA AUDEKLIEM KAVĒJOTIES

Gaisma virmo. Tā iznirst no rīta dūmakas, iezīmēdama veidus un apveidus, tā izkūst vakara krēslā, vietumis iezaigodamās. To atspoguļo virsmas, tā iekvēlojas ziedos un augļos. Tā mirgo pati sevī, pārveidodama krāsu nokrāsas, izstarodama ēnas un paēnas. Tā kļūst pati par savu rotaļu, reizē plūzdama no daudzām pusēm, izzarodama savā rakstā. Gaisma, dzīvā gaisma, ko Dievs izsūtījis no tumsas, lai cilvēka dvēsele aptvertu pasaules krāsu un līniju bezgalībā.

Bet līnijas un krāsas, liekot pacietīgi uz plaknes cauri gadu tūkstošiem, cilvēks neaptvēra, ka tās ir tikai šķitums, ko gaismas viļņojums rada, pieskardamies mūsu acu spoguļiem un tā vezdams mūs cauri iztēles varaviksnei. Šī dzīvā gaisma savā virmojumā ir rada skaņai rada vārdam un solim, visam, kas top, veidojas un pārveidojas zināmā ritmā, jo dziļā patiesības jausmā par to teicis sengrieķu domātājs, ka viss plūst.

Dzīvās gaismas loks apjem mani, sēdot starp augstiem baltiem logiem platā zvilnī kopā ar gleznotāju Arnoldu Mazīti, ļaujot acīm klejot pāri viņa audekļiem, meklējot sarunās ceļu uz viņa atmiņu ielām un pilsētām, draugiem un skolotājiem, atziņām un uzskatiem mākslas jautājumos. Mākslinieka balss ir klusa, silta un rāma. No viņa vaiga nenozūd nekad viegls smaids, kas rada neredzamu, bet necaurlaidīgu aizkaru starp viņu un tiem, kas nevērīgi, nezinīgi vai pārgudri prāto par mākslu, jeb kas nepieder pie tiem, par ko Gēte Faustā teicis, ka tie „dzimuši, lai skatītu un likti, lai rādītu." Tā vien liekas, ka viņš te nodara pāri cilvēkam, kas no radīšanas dienas bez lietderības saviem rīkiem un mājas piederumiem piešķiris arī īpaša daiļuma veida un rotājuma elementu, pievienojot tam pat mistiska spēka simboliku, jo tur jau slēpjas mākslas jēga un misija. Protams, ja radīšanas vietā jebkurā nozarē stājas ražošana, lietderība nospiež daiļumu un cilvēks vārgst ar daiļuma mazasinību.

Kad Arnolds Mazītis sarunā pacel zem augstajiem uzaču lokiem vērīgās acis, no tām šim 1913. gada 18. jūlijā Cēsīs dzimušajam vidzemniekam atspīd kāda šai mūsu zemes pusei īpaša ikdienas sīkumu izpratne, savienota ar mūžīgas jēgas meklējumu, kādas īpašas noskaņas, kas nenāk no ārienes, bet no sevis paša. Nav brīnums, ka vēl pavisam mazam zēnam Mazītim ielūkojoties atmiņā Sokrata aicinājums pazīt pašam sevi. Ikviena ideja meklē viņā savu uztveri, domās un pārdomās atrod atrisinājumu ar visiem tiem mākslinieciskajiem elementiem, ko viņš gadu gaitā studijās attīstījis līdz meistarībai, un tikai tad, kad viņš savu „gaismas stundu" iznēsājis gatavu, viņš neredzamo izliek ar redzamo iespēju uz audekla, kur tas elpo savu īpašo noskaņu, ar to apjemdams skatītāja dvēseli.

Lai arī gaismas problēma un efekts ir galvenais Mazīša mākslā, tā nav „pagraba gaisma", kur uzplaiksnī krāsu košums, ne pilna dienas gaisma, kur šķietami statisku bagātību veŗ krāsu zieds, bet pats gaismas virmojums, ko Mazītis pats sauc par gaismas vibrāciju, kas ar īpašu burvību pulsē vakara krēslā un rīta dūmakā, pārvērsdams kailās krāsas neskaitāmās pārejās un pustoņu miriādēs, kas tik pazīstamas vidzemnieku otai, dziesmai, dzejai un tēlojumam. Šī vibrācija Arnoldu Mazīti atšķir no viņa slavenā skolotāja un drauga profesora V. Tones, ar ko viņš izaudzis pretim patstāvīgiem meklējumiem mākslā un varējis pēckaŗa traģiskos gados Vācijā un Anglijā kavēties tai mākslas kultūras pasaulē, no kuŗas neviena vara nevar izdzīt trimdā.

Ne tikai gleznieciba, bet ikvienas mākslas nozares veids ir kādas mākslinieka dvēselē dzimušas idejas izteikšana zināma medija veidotā formā. Tas Arnoldam Mazītim laikam mantojumā no mātes, kas vaļas brīžos nodevusies zīmējumiem. Kad jau mākslas akadēmijā studējot, tos aplūkojis (iestājās 1932. gadā, mācījās pie prof. Annusa, K. Miesnieka, V Tones, K. Ubāna, G. Eliāsa un 1941. gadā beidza figūrālās gleznieciības meistardarbnīcu), viņam ar aizkustinājumu licies, ka tie ir ar savu īpatu tvērumu. Dīvainā kārtā Mazītis nekad nav šaubījies par savu vēlēšanos nodoties gleznieciībai, kaut gan vēl akadēmijā viņš strādā bez kādām pretenzijām reiz par kaut ko kļūt un kaut ko sasniegt. Pagriezienu viņa paša pārliecībā par savām spējām un arī viņa paaudzes jaunajos mākslinieckos rada gadījums, kad viņa audzēkņa darbu iegādājas cienīts mācības spēks. Tas ievilka Mazīti vēl sīkstākā darbā un izveda pretim mākslas kultūrai, briedumam, atzinībai latviešu un sveštautiešu vidū (Piedalījies Latvijas neatkarības gados Kultūras fonda un Mūksalas mākslinieku biedrības izstādēs, trimdā latviešu izstādēs Anglijā, Vācijā, Kanadā, Karaliskās mākslas akadēmijas vasaras izstādē Londona 1950. g. un tai pašā gadā Anglijas izlases darbu izstādē Braitonā, 1954. g. Observera rīkotā bērnu portretu izstādē u. c.).

Velti taujāt Mazītim par zināmu skolotāju, mākslinieku, lielmeistaru ietekmi viņa mākslas attīstībā. Tāpat kā viņš neatzīst par nepieciešamību rādīt darbus izstādēs, uzklausīt kritiķus, viņš neredz jēgas cita meistara ietekmei. Pats darbs ir radīšanas jēga, un pašam mākslinieckam tas ir jāatrod piepildīt. Studijas gan var saīsināt ceļu kādas problēmas atrisinājumam, bet tās nedos ne idejas, ne prasmes to atrisināt. Nav jau noliedzams, ka lieliem meistariem bijuši skolēni: sekotāji, atdarinātāji, bet tajos Mazītis nesaskata neatkarīgu meklējumu dimensijas.

Zeltains gaismas moments iedzirkstas šerija glāzē, un saruna aizklīst pie Rembranta, šī varenā gaismas tulka, kas aizgāja savam laikam garām nabadzībā un pamestībā. Nemitīga nodošanās dziļai un nopietnai mākslas vērtību meklēšanai un radīšanai varbūt izskaidrojama ar Pāvila vārdiem, ka neviena atzina nedod pēdējo patiesību, tikai mīlestība. Varbūt tā ir sava veida liela mīlestība uz mākslu, kas padarija viņu par lielāko meistaru no kāda īpaša viedokļa. Neviens modelis Rembrantam neizstāda sevi publikas aplūkošanai — mākslinieks to uztvēris sevī nogrimušu, savā cilvēcīgā atklāsmē. „Tas ir īsts portrets," saka Mazītis.

Par ideju trūkumu Arnoldam Mazītim nav jābaidās, jo katra ir citāda un citādi atrisināma, tās izaug darbā un viena otru nes. Ar nožēlu viņš, atmiņās kavēdamies, piemin tos talantus, ko iznīcinājusi tā saucamā „bohēma" vai paškritikas trūkums.

Lai pieminu tikai „Meiteni ar bereti", kur vieglos, gaišos toņos un gludā apdarē tverts un dots bērnišķīgais bērnā. Citādi skatāms čella meistar Atis Teichmanis, par ko Alb. Jērums teicis, ka tas ir gandrīz mūzika. Jāredz sulīgās krāsas, platie triepumi, biezā kontrastainā virsmas apdare, no kuŗas lauztin laužas ārā skaņu meistara straujais temperaments, atdošanās mūzikai, pilnais tonis un lociņa straujais lidojums.

Ir vienalga — sārtā miegainības dūmakā nogrimis akts, kur gaisma sajukusi ar ēnu vai ikkā mēness gaismā dreboši baltu ziedu čemi, daiļuma meklētāja acis nezina, kā tas panākts, bet tas kaut kas, ko mākslinieks gribējis izteikt, ir izteikts un iedarbojas tā, kā viņš to vēlējies... Tā ir patiesa māksla.

Par Arnoldu Mazīti apcerējumus rakstījuši vairāki autori, kaut vai viņa akadēmijas laika biedrs, gleznotājs un rakstnieks Anšlavs Eglītis un dinamiskais Juris Soikāns. Arī pēdējais atzinis, ka Arnolds Mazītis „neglezno priekšmetus, bet gaismu. Viņam priekšmetu klātiene gleznā nepieciešāma tikai tāpēc, lai uz tiem parādītu glezniecisko elementu iedarbību." Ja redz gleznu nosaukumus, kā Mijkrēslī, Spīdumi un siluēti, Rīta gaismā, Magnolijas pretgaismā, Sarkanie

(Beigas 7. lpp.)

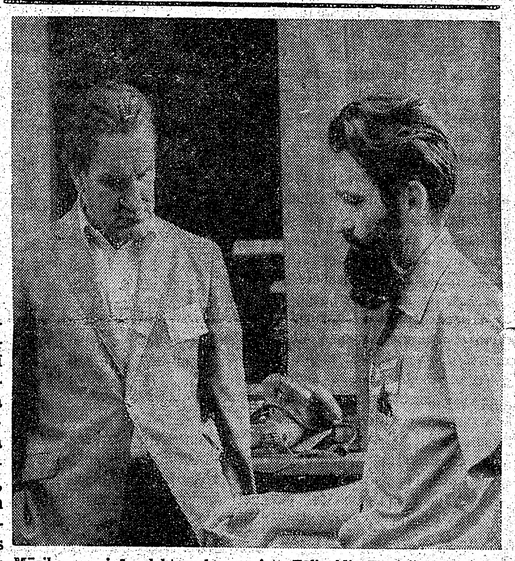

Mūzikas semināra lektors komponists Tālivaldis Ķeniņš (pa kreisi) Divreizdivi nometnē Kalifornijā sarunā ar nometnes administrātoru Juri Petričeku. (Skat. rakstu šā laikraksta 1. lappusē).

Foto: Egils Stabulis

Lūcija Bērziņa

(17. turpinājums)

Pārsteigta par pēkšņo pārmaiņu Stefana garastāvoklī, Anna nesaprašanā raudzījās viņā. Stefans viņu bija aizmirsis. Viņš turpināja sapņaino lūkošanos tālumā un runāja klusu, it kā pats sev:

„Tad es ar visu gribas spēku piespiedu sevi ticēt, ka tūlīt atnāks mana māte. Un parasti viņa arī nāca. Kad viņa ienāca istabā, viss bija atkal labi. Es vairs nejutos slims. Tumšās ēnas vairs nedraudēja aprīt gaismu. Manās iedomās māte toreiz iespēja visu. Es tik ļoti viņu mīlēju. Nevienu cilvēku vēlāk dzīvē neesmu tā mīlējis, kā toreiz mīlēju savu māti... Neskataities manī tik izbiedētām acīm, jūs, prātnieciskā latviete! Es esmu slavs. Man kādreiz jārunā par savām jūtām. Mana māte mira, kad biju astoņus gadus vecs. Tēvs apprecējās otrreiz. Mani izaudzināja pamāte... Savu māti es nekad neesmu varējis aizmirst. Viņa vēl tagad — pēc tik daudz gadiem — ir dzīva manās atmiņās. Kad es jūtu, ka kāda sieviete manā dzīvē kļūst pārāk nozīmīga, tad es šo draudzību esmu spiests pārtraukt. Savai mātei es nevaru būt neuzticīgs."

13.

Pēc peldbaseina malā pavadītajām stundām Annas un Stefana draudzība kļuva dziļāka un sirsnīgāka. Gandrīz katru vakaru pēc pavadītā darba Anna iegāja Stefana istabā, kur dzēra melnu kafiju, klausījās skaņu plates un runāja, runāja, runāja. Temati bija neizsmeļami. Ar Stefanu varēja runāt par visu ko. Kādreiz Stefans pagatavoja arī kādu no saviem speciālajiem ēdieniem: stēku ar mandelēm, vircotus balkānu ēdienus, eļļā ceptas saknes.

Pamazām Anna iepazinās ne tikai ar čechu zemes vēsturi, ar šīs tautas īpatnībām, bet arī ar Stefana ģimenes locekļiem, viņa tuvākiem un tālākiem radiem, tēvu, pamāti, tēva brāļiem un māsām, neskaitāmiem brālēniem un māsīcām. Tikai savu māti viņš nekad vairs nepieminēja. Viņa stāstījumā radi parādījās mazliet sarkastiskā gaismā, tomēr silti un krāsaini raksturoti. Daudzi attālāki radi atdzīvojās kā sīkiem manierismiem atdzīvināti tēli. Anna tik labi iepazinās ar Stefana ģimeni, ka tā viņai sāka likties adoptēta ģimene, paplašināts viņas pašas ģimenes zars.

Dienā, strādājot klasēs, Anna domās pārcilāja, ko abi ar Stefanu iepriekšējā vakarā pārrunājuši un sagatavoja jautājumus un tematus gaidāmajam vakaram. Atsvaidzinātāji temati. Tie deva sparu un izturību. Neglītie klases soli, kuŗos kādas citas paaudzes jauni austrālieši bija iekasījuši un ierakstījuši savas mīlestības mokas: „Pam loves John", „Robert loves Jenny", vairs viņai nedūrās acīs ar savu neglītumu un nekopto izskatu. Bērnišķīgie jūtu izplūdumi un naivie mīlestības apliecinājumi lika domāt par citām lietām. Kaut vai par to, kā Stefans analizēja Rubensa mākslu, ko nevarēja ciest. Viņa gleznām tas tomēr tuvojās ar dzēlīgu, asprātīgu analizi, ar ko lieliski mācēja parādīt mākslinieka ģeniālo talantu. Stefanam kritizējot mākslinieku, vēl redzamāk izcēlās Rubensa bagātā krāsu gamma, gaismas un ēnu rotaļas un viņa vienreizējais talants gleznās cilvēka ādai dot īstenības glāsīgo maigumu.

Stefanu Anna vēroja it kā no malas. Viņa izskaidroja Stefana sarkasmu, viņa vēlēšanos iedzelt, sāpināt citus ar viņa fiziskajiem trūkumiem. Mazā auguma dēļ viņš, jādomā, bija skolā cietis, citi zēni bija par viņu zobojušies, bija mēģinājuši atdarināt viņa dejotāja gaitu, pārspīlēti manierīgās kustības. Tagad viņš gribēja citiem atdarīt par jaunībā izciestajām pārestībām.

Anna zināja, ka nometnē par viņu tenkoja. Aiz muraidīja arī pret viņu. Reiz, kad viņa pārāk jūsmīgi izteicās par kādu mākslas darbu, tā uztvēra faunisku nicinātāja smīnu, kas pārlaidās Stefana vaibstiem, un apliecināja, ka viņas spriedums bijis naīvs. Tādās reizēs viņa gandrīz varēja nolasīt Stefana domas, redzēt, ka viņš ievēroja viņas neapdomīgo piezīmi, nolika to glabāšanā savas atmiņas attiecīgajā nodaļījumā, lai pie vajadzības izvilktu, noslīpētu, nospodrinātu un celtu draugiem priekšā kā naīvas latvietes izteicienu, — citiem par uzjautrinājumu kā asprātīgu anekdotu. Bet Annu tas netraucēja. Viņa skatījās uz viņa mazajām kājām, uz smalkajām rokām ar nevīrišķīgi garajiem pirkstiem, uztvēra viņa graciozās kustības, un brīnījās par sevi, ka viss tas viņai nemaz nelikās smieklīgs. Nozīmīgs bija tikai tas, par ko Stefans runāja. Un viņš labi mācēja runāt.

Anna zināja, ka nometnē par viņu tenkoja. Aiz muguras viņu dēvēja par Stefana mīļāko un runāja par to, ka viņa vakarus pavada viņa istabā. Annu tas nepārsteida, ne arī sāpināja. Tas viņai bija pilnīgi vienaldzīgs. Viņa bieži uztvēra ziņkārīgus skatus, kad satikās ar Stefanu pie ēdamistabas barakas un pārmija dažus vārdus. Viņa zināja arī, ka ļaudis brīnījās, ka viņa, spēcīga un labi noaugusi sieviete, saietas ar mazo, neizskatīgo vīrieti, kas kustējās smieklīgām baletdejotāja kustībām. Citi, kā viņa nojauta, varbūt brīnījās par to, ka Stefans, būdams austrāliešu administrātora palīgs un nometnes sociālajā hierarchijā ieņemdams diezgan augstu vietu, saietas ar skolas aptīrītāju. Ieceļotāju dzīvē nometnē pastāvēja sociālas šķiras un to starpā bija novilktas stingras robežas.

Anna nekad nedomāja par nākotni, viņai nebija nodoma Stefanu saistīt tuvāk. Viņai pietika ar to stāvokli, kas bija izveidojies. Viņai bija nepieciešama Stefana sabiedrība, viņa zināšanas, viņa gaume, viņa dalītā iracionālā personība — brīžam jūsmīga, aizrautīga, mākslas kvēles pārņemta, brīžam atkal visa skaistā ārdītāja, noliedzēja, analizētāja un postītāja. Bet kāda arī būtu viņa pieeja mākslai — katrā ziņā viņš bija interesants; viņš rosināja, modināja apslēptus spriedēja spēkus. Un Annai viņš ļāva aizmirst putekļaino skolas apkārtni, svilinātājus tuksneša vējus, kas, pēkšņi uzvirpuļodami, pagalma vidū cēla pret debesīm baisīgi augstus netīru papīru un tukšu cigarešu kārbiņu viesuļstabus.

14.

Lietus lija straumēm. Mazpilsētas grieķu kafejnīcā „Sarkanā roze" bija tikai viena apmeklētāja, kas dzēra kafiju lēniem malkiem, vērās mušu notraipītajās sienās un gaidīja pārejam lietu, lai varētu ar autobusu doties uz nometni. Tā bija Anna. Lielās lietus lāses, grabēdamas pa kafejnīcas skārda jumtu, piedārdināja lēto ēdnīcu ar troksni, kas noslāpēja uzliktās skaņu plates smeldzīgo melodiju. Bija skumji.

Kafejnīcā sēdekļi bija iebūvēti abās malās ejai; katrs galdiņš ar divi neiedomājami šauriem un neērtiem soliem bija atdalīts no kaimiņu sēdekļu grupas ar zemu koka starpsienu. Kafijas dzērēji bija notiesāti sēdēšanai šauros, pavisam neērtos aizgaldos. Sēdēdama ar muguru pret durvīm, Anna neredzēja apdūmušās debesis, bet varēja iedomāties pelēko necerīgumu slapjajā pasaulē ārpusē. Savā priekšā viņa redzēja tikai koka starpsieniņu un daļu netīrās sienas, kas bija noklāta daudziem sludinājumiem, no kuriem vairāki vēl bija saglabājušies no priekškara laika. Kāds sludinājums rādīja meiteni augstu uzspraustiem matiem, koketīgā smaidā savilktu sejiņu un sārtu rozi baltajā rokā. „Dzeriet kokakōlu", vēstīja uzraksts. Kāds sakars bija dzērienam ar sārtām rozēm? Arī skumji!

(Turpinājums sekos)

DV II Globālo dienu izskaņa - salidojums

25. septembrī, plkst. 15

Hamiltonas latviešu mednieku kluba lauku īpašumā LIELUPĒ

Programmā: Šaušanas sacensības, orientēšanās sacensības, ugunskurs E. Ābeles vadībā. Deja kluba telpās. Spēlēs „Runči trimdā". Ieeja brīva

Vanagi, vanadzes un jaunieši, kas vēlētos piedalīties globālās DV šaušanas sacensībās, lūgti ierasties „Lielupē" š. g. 25. septembrī, plkst. 10 no rīta. Rīko *DV HAMILTONAS NODAĻA*

Vērojumi universitātes pilsētā Marburgā

AUSTRAS AUGENBERGAS RAKSTS „LATVIJAI AMERIKĀ" NO RIETUMVĀCIJAS

Marburga ir it kā sena pasaka mūsu technikas pārsātinātajā 20. g. simtenī. Marburgas senlaicīgās ēkas ir celtas terasēs, tās vijas arvien augstāk kalnā, kuŗa augstākais punkts un vainags ir — vecā Hesenes landgrāfu pils. No pils ir majestātisks skats uz visu Marburgu ar tās sārtajām un baltajām celtnēm, ar ziedošajiem dārziem, parkiem un alejām,. uz Lānas upi — uz visu apkārtni.

Marburgas vecpilsētā gandrīz katrā ielā ir uzglabājušās vecas, ihteresantas celtnes. Šaurās sānielinas ved arvien augstāk kalnā un bieži izbeidzas ar kāpnēm. Gribētos teikt, ka Marburga ir visgleznainākā un visīpatākā Vācijas pilsēta. Ne par velti to ir apbrīnojis arī „doktora Živago" autors B. Pasternaks (Pasternaks studēja filozofiju Marburgā pirms pirmā pasaules kaŗa).

Marburga ir gotikas pilsēta. Gotiska ir vecā landgrāfu pils. Vēsture un leģenda stāsta, ka pēc vecās Hesenes landgrāfu pils Vartburgas zaudēšanas landgrāfs Heinrichs I izraudzīja Marburgu par savu rezidenci (13. g. s.). Pils tikusi paplašināta un pārveidota, kamēr beidzot 15. g. s. ir ieguvusi savu tagadējo veidu. Arī pils iekšiene ir saglabājusi savu Viduslaiku seju, piemēram, majestātiskā „Bruņinieku zāle" ar daudzajiem vapeņiem.

Gotiska ir arī Sv. Elizabetes baznīca — Marburgas lepnums un gods, kuŗas divi slaidie torņi paceļas augstu pār pilsētu. Leģenda stāsta, ka 13. g. s. Tīringas landgrāfiene Elizabete nometusies uz dzīvi Marburgā un ar visiem spēkiem nodevusies slimo kopšanai, jo viņas ideāls bijis Sv. Asizes Francisks un viņa dzīves veids. Pēc 3 gadiem askētiskas, nabago un slimo atbalstam veltītas dzīves Elizabete mirusi 24 gadu vecumā. Pie viņas kapa vairāki slimnieki atguvuši veselību. Sakarā ar to viņa 1235. gadā pasludināta par svētu. Pasludināšanas svinībās piedalījies pat Vācijas ķeizars Fridrichs II Hohenštaufens, pēdējais slavenais šīs dinastijas loceklis. Tanī pat gadā likts pamats baznīcai, kuŗā tagad atrodas Elizabetes kaps. Baznīcas varenie torņi gan celti tikai 14. g. simtenī. Baznīcas galvenā rota ir tās logu stiklu gleznas.

Gotisks ir Marburgas rātsnams ar savu gleznaino laukumu. No visām pusēm to ielenc veclaicīgi nami, tā vienā malā atrodas vecajām vācu pilsētām raksturīgā „aka" (Brunnen), sārtu ģeraniju ierobežota. Nedaudzie pakāpieni, kas ved uz aku, un soliņi tās tuvumā ir vienmēr aizņemti: tas ir it kā klubs vecajiem Marburgas ļaudīm. Tie sēd tur, noraugās gaŗāmgājējos un tērzē. Otrā laukuma stūrī ir puķu un augļu tirdziņš, tur var redzēt sievietes no apkārtējiem ciemiem to īpatajos gleznainajos Hesenes tautas tērpos. 20. g. s. technikas laikmetā Marburga ir pratusi saglabāt savu veco seju: Marburgā ir daudz 350 un 400 gadus vecu namu.

Marburga nav pilsēta „bez vēstures". Tā ir spēlējusi ievērojamu lomu reformācijas laikmetā. Sekojot landgrāfa Filipa uzaicinājumam 1522, g. ieradās Vācijas un Šveices reformācijas kustības vadoņi un notika svarīga apspriede Lutera un Cvinglī vadībā, bet landgrāfa Filipa cerētā vienošanās dažādo reformācijas virzienu starpā tomēr nenotika. Vēlāk Marburga atvēra savas durvis Francijā vajātajiem hugenotiem (protestantiem), un vienā no Marburgas baznīcām pat notikuši sprediķi franču valodā. Arī vēlākos gadu simteņos Marburga ir spēlējusi ievērojamu lomu vācu gara kultūras vēsturē· ievērojami vācu garīgās kultūras darbinieki ir ilgāku vai īsāku laiku uzturējušies Marburgā (brāļi Grimmi, apgaismes filozofs Kr. Volfs u. c.).

Marburga un Jēna ir divas vācu pilsētas, kuŗas no seniem laikiem ir slavenas ar savām universitātēm. Landgrāfa Filipa 1527. gadā nodibinātā Marburgas universitāte lepojas ar to, ka ir bijusi pirmā protestantiskā augstskola Vācijā. No vecās universitātes maz ir palicis pāri. Dažādām universitātes fakultātēm ir uzceltas modernas ēkas, bet jāatzīst, ka modernā stila celtnes labi neiederas Marburgas senlaicīgajā sejā. Man stāstīja, ka Marburgas universitāte patlaban esot ļoti kreisi noskaņota. Profesors A. jau apmēram 20 gadus sludinot radikālas idejas, un viņam esot panākumi: studenti esot visai revolūcionāri noskaņoti. Tādēļ daudzi profesori vēloties pāriet uz citām universitātēm, ja vien tas būtu iespējams. Studentu noskaņojumu vēroju daudzos plakātos pie universitātes gaiteņu sienām. Tā, piemēram: „Šinī semestrī reakcijas uzbrukums studentu interesēm ir novērsts ar demokratisko un sociālistisko spēku ciešo kopdarbību universitātē." Ārpus universitātes uz kādas sienas bija redzams uzraksts: „Par strādnieku šķiras uzvaru."

Marburga lepojas ar savām bibliotēkām. Bez universitātes bibliotēkas tur ir tā sauktā „Rietumvācu bibliotēka". Tanī ietilpst lielākā daļa no agrākās Berlīnes „Preussische Staatsbibliothek"; pēc 1946. g. tā ir papildināta ar daudziem jaunieguvumiem. Agrāko Berlīnes grāmatu krājums aptveŗot apmēram 1,7 miljonus sējumu. Jaunieguvumu starpā esot arī raksti par Austrumeiropu.

Bez tam vēl ir Marburgas Herdera institūta bibliotēka, kuŗa var sevišķi interesēt latviešus, tādēļ ka uz turieni ir pārvesta Rīgas Herdera institūta bibliotēka. Herdera institūts atrodas, manuprāt, visskaistākā Marburgas vietā — netālu no pils ēnaina parka vidū. Automobiļiem ir grūti uzbraukt tik augstu kalnā pa stāvo un šauro, līkumaino ceļu, un tādēļ tur valda idillisks klusums un miers, kuŗu pārtrauc tikai ūdens čalošana baseinā parka vidū. Visapkārt zaļumi un ziedi; pa veco koku starpām ir brīnišķīgs skats uz pilsētu.

Herdera institūta bibliotēkā laika trūkuma dēļ varēju tikai pavirši izskatīt grāmatu katalogu, kas attiecās uz latviešiem un to apdzīvoto territoriju. Tur ir grāmatas, kuŗas ir publicētas ilgu laiku pirms Latvijas neatkarības pasludināšanas, kā arī Latvijas neatkarības laika, trimdas un okupētās Latvijas izdevumi. Nevilus uzmanību saistīja daži vecāki izdevumi: tā, piemēram, 1492. g. Brief des rigischen Erzbischofs Sylvester Stodevaescher", 1772. g. Kēnigsbergā izdotais „Staatsrecht der Herzogtümer Curland und Zemgallen", 1785. g. A. Hupela „Statistisch topografische Nachrichten von den Herzogtümern Kurland und Zemgallen", 1812. g. „Gesetzbuch für die Kurländischen Bauer" u. c. Ievēroju J. Čakstes Stokholmā 1917. g. iznākušo grāmatu „Die Letten". Ir grāmatas arī par atsevišķiem Latvijas novadiem (Grobiņu, Kuldīgu u. c.). Herdera institūta lasītāju telpā sastapu arī latvieti no Bostonas.

Sakarā ar Marburgas Herdera institūtu jāmin periodiskais izdevums „Wissenschaftlicher Dienst für Ostmitteleuropa", kas iznāk jau 21 gadu. Tā 1970. g. izdevumā (Nr. 10) ievēroju rakstu no okupētās Latvijas žurnāla „Literātūra un māksla" par Rīgas mūzejiem un kultūras pieminekļiem. 1971. g. Nr. 3 ziņo par to, ka Latvijā iznākusi grāmata „Apcerējumi par Latvijas iedzīvotāju darba un sadzīves tradiciju vēsturi" (238 lp.). Raksta autors Herdera institūta izdevumā atzīmē, ka „grāmatas

(Beigas 5. lpp.)

Kapu svētkos Toronto Jorkas kapsētas latviešu nodalījumā. Augšā: jā uzņēmumā apmeklētāji dziļā nopietnībā vienojas kopdziesmā, pieminot aizgājušos. Apakšā – pie iesvētītā gleznotāja prof. Jāņa Kugas kapa pieminekļa. No kreisās aizgājēja tuvinieki: Alberts Brīvkalns, Ilze Pakalna, nelaiķa mazmeita Linda Pakalna, dēls Jānis Kuga, kas ir arī pieminekļa autors, archibīskaps A. Lūsis un Ēriks Pakalns. Atzīmējams, ka Alberts Brīvkalns bija profesora palīgs pēdējo 20 gadu laikā, dzīvoja ar aizgājēju vienā dzīvoklī Bostonā, darinot arī ielogus Jāņa Kugas glez nām. Tajā pašā reizē archibīskaps A. Lūsis iesvētīja arī agronoma Jēkaba Attekas kapa pieminekli, zem kuŗa fotoattēla mūsu laikrakraksta iepriekšējā numurā bija izlaists attiecēgais paraksts. J. Liģera uzņēmumi

Divas reizes apzagts latviešu veikals Toronto

Hertas un Elmara Jaunzemju daiļamatniecības veikalā „International Gift Boutique", kas atrodas Skarboro priekšpilsētas ziemeļdaļā, 479 Kennedy Road, kur iekārtota arī Hertas Jaunzemes keramikas studija un darbnīca, jau divas reizes ielauzušies zagļi. Pirmā ielaušanās bijusi 9. septembrī, abas reizes tajā iekļūdaļaundaŗi otrreiz ielauzušies veikalā dažas dienas vēlāk — 14. septembrī, abas reizes tajā iekļūdami izsitot skatlogu ēkas sānpusē, kas mazāk pārskatāms no galvenās ielas.

Nozagto mantu un daiļamatniecības izstrādājumu, to skaitā arī daudz importēto preču vērtība, vēl nav galīgi aplēsta, kas būs zināma, kad noskaidros kopīgos zaudējumus, jo abās ielaušanās reizēs daudz priekšmetu saplēsts, kā tie, kas bijuši skatlogā, tā arī daudzajos veikala plauktos un stikla vitrīnās. Ja ielaušanās būtu notikusi caur veikala galveno skatlogu, kuŗa biezais stikls vien maksā 700 dolaru, zaudējumi būtu bijuši vēl lielāki. Pēc veikala apzagšanas ļaundaŗi izkļuvuši pa sāndurvīm, tās atslēdzot ar atslēgu, kas glabājusies ēkas iekšpusē uz plaukta.

Veikala īpašnieki dzīvo savā privātā mājā turpat Skarboro, 58 Bainhard Cres., apmēram 10—15 minūšu autobraucienā līdz veikalam, kas pēc slēgšanas atrodas bez uzraudzības. Par veikala uzlaušanu īpašniekiem pa tālruni ziņojis kaimiņš no blakus veikala. Kā izsakās keramikas studijas vadītāja Herta Jaunzeme, viņa parasti uzturas veikalā un darbnīcā līdz plkst. 11 vakarā. Ielaušanās varējusi notikt dažas stundas pēc pusnakts. Veikals atrodas samērā klusā vietā, tā aizmugurē ir kapsēta, bet kopš uzņēmuma atvēršanas pagājušā gada oktobrī, līdz šim neviens tajā nebija ielauzies.

Domājams, ka ielauzējs vai vairāki, bijuši labi apstākļu pazinēji. Notikuma priekšvakarā veikalā iegriezies kāds aizdomīga paskata vīrietis, kas interesējies par mākslas priekšmetiem, uzmanīgi pētīdams plauktus un vitrīnas, tad aizgājis. Aizdomīgā vīrieša izturēšanos ievērojusi arī kāda paziņa, kas tajā laikā uzturējusies veikalā. Kad svešais aizgājis, atskanējis tālruņa zvans, bet kad veikala īpašniece neatbildējusi, veikalā pēc kāda laika iegriezies kāds cits vīrietis, bet drīz atkal aizgājis.

Ļaundaŗi pievākuši no veikala nevien latviskos daiļamatniecības izstrādājumus, bet arī divus indiešu zobenus, pulksteņus, rokas somiņas, veikala īpašnieces pašas gredzenu ar dimantiem un lielāku skaitu citu gredzenu, kā arī izsituši 4 pēdas augsto stāvvitrīnas ceturtdaļcollas biezo, veltņveidīgo stiklu, lai piekļūtu tur izstādītajiem priekšmetiem.

Hertai Jaunzemei, pēc vēlākām vakara stundām, dažreiz bijis nodoms veikalā pārnakšņot, bet tagad ir laimīga, ka tajā nav palikusi pa nakti. — re.

TOP LIELĀ SKAUTU UN GAIDU NOMETNE

VADĪTĀJU SAGAITA SAULAINĒ OKTOBŖA SĀKUMĀ

Skautu un gaidu jubilejas nometnes „Rīga dimd" vadības sēde notika 8. septembrī Sv. Jāņa baznīcas telpās Toronto, lai apspriestu vasarā veiktos priekšdarbus. Sēdē, kuŗu vadīja G. Kārkliņš, nolēma izgatavot sudraba nozīmes nometņotājiem, bet zelta — goda komitejas locekļiem. Pagatavos arī nometnes karodziņus, ar baltu nometnes nozīmes attēlu uz zila pamata, šā uzdevuma veikšanu uzticot Ērikam Priedītim. Nometņotāji valkās īpašus virskreklus zaļā krāsā ar baltu nometnes nozīmi uz krūtīm. V. Pētersons jau izgatavojis ceļa kartes uz nometnes vietu — Saulaini. Tās drīzumā izsūtīs nometnes dalībniekiem.

Vasaras brīvlaikā G. Kārkliņš ievadījis sarunas ar vietējo pašvaldību attieksmē uz atkritumu novākšanu, ūdens piegādi un Centennial p arka izmantošanu nometnes laikā. Parks būs atvērts arī nometnes nedēļā, ierādot vietu spēkratu novietošanai. Jubilejas nometnes laikā vadība ieteic parku izmantot arī nometņotāju vecākiem. V. Kārkliņš vēl ziņoja, ka pēc vietējās pašvaldības jaunajiem noteikumiem apkārtnē aizliegtas lielāka veida sanāksmes un parādes, bet saņemts solījums, ka gaidu un skautu jubilejas nometnei šķēršļu nebūs. Kārlis Ķezbers no ASV atsūtījis septiņas grāmatas nometnes sacensību godalgām. G. Kārkliņa pieprasīto atbalstu Ontario izglītības ministrs noraidījis, kādēļ nolēma lūgumu vēlreiz atkārtot, griežoties pie Ontario valdības sekretāra un pavalstniecības ministra Džona Jaremko.

Saulainē 2. un 3. oktobrī notiks vadītāju sagaita, lai tuvāk iepazītos ar nometnes vietu un pārrunātu paredzamos priekšdarbus. Sagaitas laikā notiks arī nozaŗu sanāksmes nometnes gaitas, nodarbību un sacensību pārrunām. Nometņotāju dalības maksa paredzēta 5 dol. Latviešu gaidu priekšniece M. Vilka ieteica aktobrī sasaukt vecāku padomju sēdi, lai informētu par nometnes priekšdarbiem un lūgtu vecāku līdzdalību nometnes sagatavošanas darbos, tāpat nometnes laikā.

„Rīga dimd" vadības sanāksmē piedalījās M. Vilka, G. Kārkliņš, Dz. Majoriņa, G. Upīte, N. Pulciņa, S. Leimanis, E. Dādvidsons, E. Ozols, V. Vāgners, sekretāre R. Goba un preses referente Baiba Šmita-Kalēja. BŠK

TORONTO ZIŅAS

● Latviešu technisko zinātņu 3. kongresa rīcības komitejas sēdē 11. septembrī piedalījās arī inž. N. Zoldners no Otavas. Kongress risināsies nākamgad no 12.—14. maijam Toronto, Jorkas universitātes telpās. Rīcības komitejā, kuŗas priekšsēdis ir inž. J. Švanks, darbojas 12 inženieŗi un technikļi. Bez speciāliem technisko zinātņu jautājumiem kongresa laikā būs arī paneļdiskusija par apkārtnes piesārņošanu. Sēdes nobeigumā prof. Dr. E. Žubeckis, inženieŗi J. Švanks un N. Zoldners nāca ar kopīgu ierosinājumu, lai kongresa referātu virknē būtu uzņemti arī autori no mūsu techniķu vidus. Rīcības komiteja tādus sameklēs. Paredzētas arī vairākas izstādes, bankets un kongresa balle.

● TLB inženieŗu un techniķu kopas 20. darbības gads sāksies ar kopas biedru sanāksmi 30. septembrī plkst. 8 vakarā biedrības telpās, Latviešu namā. Inž. E. Groskopfs referēs par tematu „Apollo lidojuma technnoloģija". Referātu papildinās divas oriģinālfilmas no Apollo projekta laboratorijas. Būs arī ziņojumi par Latviešu technisko zinātņu 3. kongresa priekšdarbiem, pēc tam pārrunas un ierosinājumi. Kopas gadskārtējā inženieŗu balle notiks 22. aktobrī plkst. 8 vakarā „Inn on the Park" telpās. Balles atbildīgā vadītāja pienākumus uzņēmies A. Liepkalns (tālr. 449-0292) pie kuŗa pieprasāmas arī ieejas kartes. Kopas biedra Jūlija Popeļa trešā patstāvīgā gleznu izstāde no 25. sept. līdz 2. oktobrim Sv. Jāņa baznīcas telpās, 200 Balmoral Ave.

● Katoļu lauku īpašuma Mežciema saimniecības kopas sanāksmē 15. septembrī Latviešu namā piedalījās 32 dalībnieki, apspriežot piebūves paplašināšanu pie esošās Mežciema sarīkojumu zāles, paredzot arī labierīcību un noliktavas būvi. Latviešu katoļu vienības ārkārtas biedru sapulcē oktobŗa beigās apspriedīs vienības un Mežciema pārstrādātos statutus un to reģistrēšanas jautājumu.

● DV Toronto nodaļas sarīkojums, atzīmējot 21. gadskārtu, 13. novembrī DV namā, bet biedru vakars divas nedēļas iepriekš — 30. oktobrī.

● Kā informē Latviešu kaŗa invalidu apvienības Kanadā valdes priekšsēdis J. Grīnvalds, apvienības rīkotā izloze par labu Rietumvācijas invalidu nama fondam devusi gandrīz 300 dol. atlikumu. Izplatītas 3000 lozes, no kuŗām pārdotas 1316, bet pārējās atgrieztas atpakaļ. No 56 laimētājiem lielāko, 100 dol., ieguvis I. Mūrnieks Devisvillē, Kvebekas provincē.

● Austrumu draudzes svētdienas skola atsāka darbību 19. septembrī, bet nedēļu vēlāk, 26. septembrī, mācības atjaunos Sv. Andreja draudzes svētdienas skola. Sv. Jāņa draudze svētdienas kola darbs sāksies 17. oktobrī.

● Archibīkaps A. Lūsis kristījis Gregoriju Arnoldu Mazūru, Viļa un Ainas, dzim. Peniķes dēlu.

● Māc. A. Čops kristījis Dānielu Jāni Grīnbergu, Jāņa un Ērikas dēlu, no Burlingtonas, Ontario. Salaulājis Jāni Vītolu ar holandieti Gēsji Rozebomu (Geesje Roseboom).

● Latvijas universitātes dibināšanas atceri 25. septembrī plkt. 5 pēc pudienas Latviešu namā rīko korporāciju kopa ar pārējām akadēmiskām organizācijām. Akadēmisko runu par tematu „Ticība kā psīcholoģisks un reliģisks fainomens" teiks māc. A. Čops. Aktā aicināti visi tautieši.

● Sv. Andreja draudzes Pļaujas svētku sarīkojumā 3. oktobrī plkst. 5 pēcpusdienā baznīcas zālē atzīmēs draudzes ilggadējā priekšnieka Rūdolfa Rozes 70 mūža gadu atceri, dalībniekiem iepriekš pieteicoties pie A. Lejas (471 Woburn Ave.), tālr. 787-6588, līdz 27. septembrim.

● Savā pēdējā sēdē Sv. Jāņa draudzes dāmu komiteja nolēma sarīkot draudzes pēcpusdienu svētdien, 3. oktobrī pēc Pļaujas svētku dievkalpojuma. Sakarā ar Jāņa Poruka 100 gadu dzimšanas dienas atceri, archibīskaps A. Lūsis referēs par tematu: „Reliģiskas ieskaņas Jāņa Poruka darbos". Deklamēs Alma Mača. Izlozēs laimestus loterijā, kuŗas lozes izpārdotas jau vasarā. Galvenais laimests Gundegas Cennes glezna.

● Sv. Jāņa draudzes vakars baznīcas sarīkojumu telpās: „Kad mūsu vecie tēvi jauni bija". Atkārtojums ar papildinājumiem un vīru ansambļa Kalvis piedalīšanos. Draudzes Ziemsvētku tirdziņš 27. novembrī no plkst. 10 rītā līdz 5 pēcpusdienā.

Kanadas ziņas

MONTREALA 6 6

● Latviešu biedrības priekšnieks Guntis Sukse, kas bija nodarbināts pie Bell Telephone sabiedrības Montreālā kā daiļdārzu plānotājs, darba devēja uzdevumā septembŗa mēnesī pārceļas uz Toronto. G. Sukse vairākus gadus bija Latviešu biedrības priekšnieks un kādu laiku vadīja arī biedrības izdevumu „Ziņotājs". Biedrības valde kopā ar latviešu biedrības biedriem 17. septembrī savam bijušajam pr-kam Latviešu namā bija sarīkojusi atvadīšanās vakaru. Līdz jaunām vēlēšanām biedrības priekšnieka amatu pārņem vicepriekšsēdis E. Leimanis.

● Sēra Džordža Viljama universitātē 25. septembrī būs Amerikas latviešu teātŗa izrāde „Bezkaunīgie veči", DV nodaļas izkārtojumā. Sākums plkst. 7.30 vakarā. Ieejas kartes pie R. Zilkalnes, tālr. 634-1206 vai E. Lāsuma, tālr. 482-7964. Skolu audzēkņiem un pensionāriem visās vietās puscenas.

● Montrealas latviešu kreditsabiedrība sava jaunā priekšnieka Pētera Agruma vadībā uzsākusi čeku operacijas. Biedriem piesūtīs čeku gramatiņas. Visus maksājumus turpmāk varēs izdarīt ar kreditsabiedrības oficiāliem čekiem. Biedrības birojs atvērts kā līdz šim — otrdienās vakaros Latviešu namā. Tuvāka informācija financiālos jautājumos pa tālruni 481-7978, zvanot darba laikā, otrdienu vakaros.

● Dr. Alfreda Valdmaņa ceļojošo kausu izcīnīs 25. un 26. septembrī Lafontena parka tenisa laukumos. Sacīkstes sāksies plkst. 9 no rīta. Pirmo reizi pagājušajā gadā kausu uz vienu gadu izcīnīja E. Platups. Šogad turpat notiks arī dāmu vienspēles un sacensības jaunatnes klasē spēlētājiem zem 16 gadiem. Dāmu vienspēlēs izcīnīto titulu aizstāvēs mūsu ilggadīgā meistare V. Audere. Iepriekšēja pieteikšanās pie sekcijas vadītāja G. Klaišes, tālr. 739-6875.

● Montrealas kausa izcīņa volejbolā 2. oktobrī Maisonneuve sporta centrā. Sacīkstes sāksies plkst. 9 no rīta un tajās aicinātas piedalīties 12 vīriešu un 7 sieviešu komandas no Kanadas un ASV. Pēc sacīkstēm sportisti un sporta draugi satiksies saviesīgā vakarā Martinique Hotel Motor Inn. telpās.

Sk.

Nedēļas nogale nākotnei

Ar tādu apzīmējumu risināsies Latviešu fonda, tā sauktā „Miljona fonda" dalībnieku kopsapulce 25. un 26. septembrī Londonā (Ont.), kas sāksies plkst. 2 pēc pusdienas. Dr. Valdis Muižnieks vadīs diskusijas par mūsu nacionālajiem uzdevumiem, pēc kam prof. Jāzeps Lelis runās par latviešu valodas mācības metodiku. Brunis Rubess pieskarsies tematam „Mazputniņa dzīvības jautājums", kuŗu viņš bija jau uzrakstījis Divreizdivi nometnes vajadzībām. Dr. Uldis Blukis no Ņujorkas apskatīs dažas neizmantotas iespējas mūsu nacionālo interešu pacelšanā internacionālā forumā. Referāti un pārrunas risināsies līdz plkst. 7 vakarā, pēc kam Čikagas piecīšu dalībnieks Uldis Ievāns piedalīsies jautrā vakara programmā. Sanāksmes otrā dienā, 26. septembrī, no plkst. 9 rītā līdz 1 pēcpusd. risināsies darba sēde, kuŗā pārvēlēs trīs fonda padomes locekļus.

rb.

LATVIJAS UNIVERSITĀTES

DIBINĀŠANAS 52 GADU ATCERE

Svētdien, 26. septembrī, plkt. 5 p.p. Latviešu namā, 491 College ielā, Toronto

Akadēmiskā runa: TICĪBA KĀ PSĪCHISKS UN RELIĢISKS FAINOMENS — *māc. Ādolfs Čops.*

Piedalīšanās pret ziedojumiem. Pēc akta kafija un maizītes.

Laipni ielūdz *Latviešu Akadēmiskās Organizācijas Toronto.*

Toronto latviešu biedrības sestdienas skola, kā jau ziņots, atsāka mācības 11. septembrī Huron ielas pamatskolā (541 Huron Street). „Jesse Ketchum" pamatskolā, remontdarbiem turpinoties, latviešu skola varēs atgriezties nākošā mēneša sākumā, bet cik tagad zināms, ne ātrāk par 9. oktobri. Šai mācību gadā sestdienas skolā darbu uzsākuši divi jauni skolotāji: Alma Skudra-Kārkliņa mācīs dziedāšanu vecākajām klasēm un Daina Āpše-Daugaviete — tautas dejas. Par palīgskolotājiem darbosies Zane Ezera, kas apmeklēja latviešu valodas kursus Rietummiķēnes universitātē, Guntis Bērziņš un Sarma Zubāne, kuŗa mācās latviešu ģimnazijas pēdējā klasē, bet Z. Ezera un G. Bērziņš ģimnaziju beiguši. Bez bērnu dārza, pirmskolas un 8 rēgulārajām klasēm šogad darbosies divas speciālas klases latviešu valodas nepratējiem: bērniem Lidijas Jansones, pieaugušajiem — Gunas Blūmas vadībā. Blakus attēlā no kreisās — pirms laižot dēlu klasē, 8 gadus vecā Edvīna Gertnera māte pārbauda viņa skolas somas saturu, vai viss tajā ielikts. Vidū: 4 g. vecajam Armandam Sebrim bija grūti pierast pie skolas gaitām, sākot jau ar piereģistrēšanās brīdi. Taču pēc pāris stundām, mātes un tēva acu pavaditam, viņš kļuva drošāks un kā tas redzams šajā fotoattēlā, sāka „būvēt mājas", lai nākošajās stundās varbūt jau sāktu ar otām un krāsu zīmuļiem. Uzņēmumā pa labi — pie skolas grāmatu galda, iegādājoties mācību grāmatas, no kreisās: 7. kl. audzēknes Inese Briede, Gunta Mackara, Lilita Tanne, Sarma Eglīte un Aina Černonoka. Pa labi — Alberts Kalviņš.

J. Liģera uzņēmumi

Atbalstāmi kristīgās jaunatnes centieni

LELDAAs PĀRVALDES SĒDE GAREZERĀ

Latviešu ev.-lut. draudžu apvienības valdes sēdē 31.aug. un 1. septembrī Garezerā, pēc arhibīskapa A. Lūša un pārvaldes priekšnieka prāv. A. Veinberga un pārējiem ziņojumiem, pārvalde pārrunās atrada, ka pretim grūtumiem — garīdznieku gadu nastai, dzimstības slīdēšanai, jauktu tautību laulībām u. c., redzamas arī Dieva piešķirtās jaunas svētības. Tas bija redzams arī no jaunatnes nozares vadītāja māc. I. Gaides, Dr. E. Šmita un jauniešu pārstāvja teoloģijas studenta A. Sedliņa ziņojuma par nule pabeigtajām kristīgās jaunatnes dienām Saulainē un Garezerā, kur bija ieradušies 38 un 110 dalībnieku. Jauniešu īpašu solījumu tālāk ziedoties kristīgam un latviskam jaunatnes darbam, cenšoties sasniegt jauniešus vēl neaizsniegtās draudzēs, pārvalde novērtēja ar dziļu atzinību un sirsnīgi aicina visas draudzes šos centienus atbalstīt morāli un materiāli. Nozare nodomājusi izvērst šo darbu vēl plašāk arī studētājas jaunatnes vidū. Māc. V. Vārsbergs vēlējās redzēt jaunatnes saietus Garezerā arī ziemā.

Skolu nozares vadītājs māc. P. Nesaule ziņoja, ka drīzumā iznāks vēl trūkstošās ticības mācības grāmatas. Apgāda vadītāja māc. E. Ķiploka plašo rakstveida darbības pārskatu atstāstīja prāv. A. Veinbergs. Pārvalde nolēma atzīmēt Ernesta Glika Bībeles tulkojuma latviešu valodā 300 gadu atceri ar subskripciju un ja izdotos — Glika Bībeles faksimila izdevumu. Ārmisijas nozares vadītāja māc. J. Vējiņa atsūtītais ziņojums, ko nolasīja prāv. A. Veinbergs, ļāva mūsu baznīcai ar gandarījumu justies līdzdarbiniecei Kristus vēsts nešanā Indijā un ar Luterāņu pasaules federācijas spēcīgā raidītāja palīdzību Adisabebā — gandrīz visā Afrikā un lielā Āzijas daļā. Statistikas nozares vadītājs A. Lejiņš apgaismoja šī plašā, neredzamā darba lielo nozīmi, problēmas un to pārvarēšanu. Budžeta nozares vadītājs agr. E. Robiņš sniedza izsmeļošu pārskatu par draudžu kārtējo iemaksu ienākšanu. Jo straujāk tās ienāks, jo rosīgāks būs visas LELDAAs darbs. Rietumapgabala vadītājs prāv. R. Āboliņš izteicās par saviem draudžu apmeklējumiem un pieaugošo atsaucību.

Prāvesta A. Veinberga ziņojumam par pensijām un pabalstiem sekoja pārvaldes atkārtots lēmums: izdarīt simbolisku ikmēneša atzinības maksājumu ikvienam 75 gadus sasniegušam draudzes mācītājam. Pārvalde lūdz draudzes šo mērķi atbalstīt ar kārtējām īpašām iemaksām. Kristīgās namturības nozares vadītājs māc. V. Vārsbergs izteicās par tuvākajām iecerēm un to īstenošanu. Pēc tam pārvalde pieņēma Dr. K. Bilzena priekšlikumu: lūgt namturības nozari aicināt visās draudzēs tuvākā laikā rīkot evaņģelizācijas dievkalpojumus, kuŗos piedalītos sevišķi latviešu mācītāji, kas strādā amerikāņu un kanadiešu draudzēs un arī mēģināt kāpināt negarīdznieku darbu, kas izvērstos īpaši visu draudžu locekļu apmeklējumos viņu mājās.

Sinodes satversmes lietā pārvalde gaida Baznīcas virsvaldes rīcību. Kā vēlamākās LELDAAs ģenerālkonferences sanāksmes vietas nakamajā gadā minēja Nujorku un Toronto. Ar pateicību pieņēma Sietlas draudzes aicinājumu nākamo LELDAAs pārvaldes sēdi noturēt tur. Tā paredzēta 1972. gadā no 4. — 6. februārim.

Sēdē piedalījās arī vidienes apgabala garīgais vadītājs prāv. J. Turks, māc. J. Cālītis, un Garezera pārvaldes loceklis E. Brože. Pārvalde ar sirsnīgu pateicību pieminēja arī Garezera vadību, kas darīja iespējamo, lai visi justos mājīgi.

Dr. K. Bilzems

Bez paaudžu plaisas

SARUNA AR DIVREIZDIVI NOMETNES JAUNIEVĒLĒTO VADĪTĀJU BRUNI RUBESU

Kalifornijā aizvadītajā Divreizdivi nometnē dalībniekiem un vadītājiem bija daudz pārrunu un prātojumu, kā nākotnē izveidot nometnes struktūru, lai varētu uzņemt vairāk dalībnieku, jo šogad nometne varēja uzņemt tikai 75% no tiem, kas pieteicās. Neuzņemtos radās sarūgtinājums un sabiedrībā pārmetošs jautājums, kāpēc nevar uzņemt visus? Šo jautājumu noskaidrošanai nometnes laikā bija arī vairākas oficiālas apspriedes, kuŗās piedalījās Divreizdivi nometnes idejas izauklētājs un pirmo divu nometņu 1964. un 1965. g. noorganizētājs un vadītājs Brunis Rubess. Viņš sarunā ar mūsu laikraksta pārstāvi izteicās:

„Ierodoties pēc sešiem gadiem nule aizvadītajā nometnē par lektoru, man bija interesanti vērot, kas no pirmām iecerēm ir palicis un kā visa paredzētā mācības programma ir paplašinājusies, padziļinājusies un ieguvusi sistēmatisku, saliedētu latviešu zināšanu kursu.

Sākumā mums bija tikai atsevišķas lekcijas dažādās latviešu kultūras nozarēs, vēsturē un pašreizējā Latvijas politiskā situācijā. Tad bija skaidri sajūtams, ka dalībniekiem Latvija ir tikai nereāls sapnis. Tagad tā ir jau ieguvusi reālitāti ar visām tās pašreizējām kultūrālajām un politiskajām problēmām. Daudzi dalībnieki un lektori paši ir bijuši Rīgā, redzējuši to šodienas dzīves ritmā, vērojuši to redzīgām acīm, tāpēc tiem ir savs spriedums par tautai draudošām briesmām un sava appemšanās kalpot tautai ar reāliem darbiem. Tas ir liels ieguvums, tāpēc jaunatnē vajadzīgs pamudinājums, ne aizliegums Latvijas apmeklēšanai un debates šinī jautājumā liekas, " — bija B. Rubesa ieskats.

Tālāk viņš paskaidroja: „Nometne sākotnēji iecerēto mērķi — sniegt zināšanas latviešu kultūrā, tradicijās, vēsturē un izkopt latvisko pašapziņu, draudzību un cieņu pret visu paaudžu darbiniekiem, ir paturējusi visus darbības gadus un tam ir jau samanāma svētīga ietekme. Nometnes ideju necentāmies tūlit iespiest statūtu žņaugos, bet izvērst to reālos darbos. Īpatnējs tāpēc ir izveidojies nometnes vadītāja izraudzīšanas veids, kuŗā esošais nometnes vadītājs ar savu vadības loku (administrācija, puduŗu un semināru vadītāji) atrod, pierunā un nolemj, kas būs nākamās nometnes noorganizētājs un vadītājs, dodot tam pilnīgu uzticību un atbildību par šī darba veidošanu. Tā vienai nometnes darbībai beidzoties, arvien ir zināms, kas vadīs nākamo. Šoreiz pēc nopietnām pārrunām nometnes vadību nācās atkal uzņemties man, jo ir pienācis brīdis iepriekšējo gadu pieredzi izvērtēt visas nometnes darbības struktūrālai pārkārtošanai. Sevišķi svarīgi ir izdomāt labāku veidu, kā taisnīgi izdarīt izlasi dalībnieku uzņemšanā un nokārtot nometnes inkorporācijas jautājumu.

Nometnes laikā notiekošā sanāksmē," turpināja B. Rubess, „nolēmām izveidot šo jautājumu izdebatēšanai un izlemšanai komisiju, kuŗā darboties aicināti visi bijušie nometnes vadītāji.: Ģirts Kaugars, Uldis Grava, Uldis Nollendorfs, Brunis Rubess un divu nometņu bijušais administrātors Andris Ritmanis. Komisijā vēl ievēlējām četrus aktīvus Divreizdivi nometnes dalībniekus: Juri Dreifeldu (Toronto), Jāni Trapānu (Sanfrancisko), Solveigu Miezīti (Toronto) un Vairu Freibergu (Montreālā). Komisija darbu sāks nākošos mēnešos, cik iespējams tiešās pārrunās un arī sarakstes ceļā. Manā skatījumā, liekas, ka programmā un nometnes dzīves norisē daudz ko mainīt nebūs. Tai jau izveidojušās dabīgas tradicijas, ko iepriekšējo gadu dalībnieki nodod jaunajiem. Jauniešu dziedāšanas priekam un brīvlaika kultūrālai darbībai, sagatavojot priekšnesumus ugunskuru vakariem, jājauj brīvi izpausies. Vienīgi izkārtojums vēl vajadzīgs atpūtas stundām, jo daži dalībnieki savus spēkus pārvērtē. Pašu jauniešu spontānie dziesmu un rotaļu vakari, kas ievelkas naktī, varētu būt tikai katru otro vakaru un arī tikai tad, ja iespējams nodrošināt naktsmieru gulamtelpās tiem, kam nepieciešams vairāk atpūtas. Mācību programmā pirmgadniekiem vajadzētu vairāk sniegt vispārējas zināšanas etnogrāfijā, literatūrā, lietiskā un tēlotājā mākslā. Ir vajadzīgas vairākas aprises, ar jaunām šodienas problēmām, ko lektors izdebatē kopā ar dalībniekiem. Lektoru skaitu varētu samazināt, bet paturēt nometnē uz ilgāku laiku, lai ar viņiem dalībnieki var labāk iepazīties. Pārrunas ar lektoriem ir ļoti svētīgas."

Jaunievēlētais Divreizdivi nometnes vadītājs atzina, ka grūtākā problēma būs pieņemt kritērijas, pēc kuŗām nometnē uzņemt dalībniekus. Praktiskā pieredze rāda, ka dalībnieku skaitu daudz ko palielināt nevarēs, jo bija skaidri redzams, ka nule aizvadītajā nometnē ar 126 dalībniekiem stipri cieta kopīgais draudzības gars un nacionālā jūsma, kas parasti rodas tikai tad, ja visi dalībnieki viens otru pazīst kā draugu. Varētu būt apsvērumi par divu tuvumā esošu nometņu vienlaicīgu darbību ar vienādām grupām vai arī rikot atsevišķu nometni pirmgadniekiem, kuŗā izsijātos dalībnieki nometnei ar augstākām prasībām.

Lūgts paskaidrot, kā radās ideja par nometni un kādēļ tai dots apzīmējums Divreizdivi, B. Rubess paskaidroja:

„Ideja radās 1963. gadā šaurā draugu pulkā. Bijām kopā — Liene Kaugare, Dagnija Staško, Brigita Rubesa, Ģirts Kaugars, Aivars Staško un es. — Pārrunājām savādo situāciju, ka jaunie un vecie viens otru nesaprot, tāpēc jauno domas paliek neuzklausītas un veco zināšanas un pieredze neizmantota, lai gan būtībā visiem ir vienas rūpes un mērķis — brīva Latvija. Domājām, ka būtu ļoti svētīgi, ja katru gadu ar izlasi varētu sapulcināt kopā 100 jauniešu, kuŗiem visu paaudžu darbinieki draudzīgā sadarbībā sniegtu latviskās zināšanas un tā izaudzinātu jaunus sabiedriskos darbiniekus, bez „paaudžu plaisas" cieņā pret sirmām galvām. Iecerētam pasākumam gribējām dot īpatnēju nosaukumu par kuŗu jauniešiem būtu jājautā — kas tas, ko tas nozīmē? Vispirms ideju mēģinājām izteikt īsā paskaidrojumā, kas tas ir? Es teicu, tas ir vairāk kā latvisko zināšanu vienreizviens (1x1). Brigita Rubesa pie tā tūlīt piezīmēja — nu tad tas ir divreizdivi (2x2). Tā radās nometnes apzīmējums, kuŗam sākumā devām arī it kā matēmatisku pamatojumu ar četrām darbības grupām, kuŗas apzīmējām par puduŗiem. Vēlāk to vairs neievērojām, jo nu jau bez puduŗiem darbojas arī četri semināri. Jaunu apzīmējumu — aprise — devām lekcijām, kuŗās lektors kādu sadzīvē aktuālu tematu risina kopā ar visiem dalībniekiem, uzklausot katra dalībnieka domas un spriedumus."

T. Šilis

VĒROJUMI VĀCU . . .

(Pārnesums no 4. lpp.)

lielākā daļa veltīta „padomju tradicijām". Ir redzams, ka starp Herdera institūta darbiniekiem ir latviešu valodas pratēji, jo ziņojumi bieži ņemti no latviešu avotiem. Herdera izstitūtā var arī iegādāties atsevišķas grāmatas, kuŗu saturs ir saistīts ar augšā minēto „Wissenschaftlicher Dienst für Ostmitteleuropa".

Pētnieki no dažādām zemēm izmanto Marburgas bibliotēkas. Par viņu ērtībām gādā Marburgas universitāte. Ģimenes cilvēki var apmesties īpašā namu blokā „Gästehaus der Universität" (Gerichtsweg 11). Tur ir 2-istabu dzīvokliši ar visām modernām ērtībām, — arī ar mēbelēm, traukiem, gultasveļu, dvieļiem u. c. Ģimenēm ar bērniem ir 3 istabu dzīvokliši. Maksa ir lētāka, nekā īrējot dzīvokļus pilsētā. Bet, lai varētu tur apmesties, ir vajadzīgs kāda Marburgas universitātes profesora ielūgums (tas var būt arī paviršas iepazīšanās rezultāts kādā konferencē. Arī es baudīju viena man labi pazīsta Kanadas profesora un viņa dzīvesbiedres viesmīlību šinī „Universitātes viesu namā": viņš bija komandēts uz Marburgu uz veselu gadu. Pēc šiem dzīvokļiem ir liels pieprasījums un tos nevarot dabūt pēdējā brīdī. Universitātes viesu nams atrodas ļoti skaistā vietā pilsētas jaunajā daļā, netālu no meža. Tur valda pilnīgs klusums un miers; no logiem ir skaists skats uz Marburgas pili.

Nevar neminēt Marburgas jauko apkārtni. Tās piemīlīgā, idillīskā ainava man bieži atgādināja Latviju: meži, pļavas, druvas, uzkalni. No daudzām skaistām vietām manī sevišķi saistīja Amoeneburgas pilsētiņa, kuŗa lepojās ar savu 1200 gadus veco pagātni. Amoeneburgu dēvē par 'pilsētu pie debesīm' (Stadt am Himmel), jo tā paceļas kalnā. Ir redzamas vecās kurfirstu pils atliekas (13 — 14. g. s.). No omulīgās kafejnīcas pils tuvumā atklājas majestātisks skats uz visu apkārtni: skaidrās dienās esot redzamas 36 pilsētas un ciemi, apkārtējās pilis u. c.

Ar interesi vēroju Vāciju. Tās labklājība pieaug ar katru gadu. Grūti būs tagad atrast vācieti, kuŗam nav automašīnas. Vācu mājās ir visas iespējamās labierīcības. Vecmodīga izskatās blakus karā sakautajai Vācijai „uzvarētāja" Britanija. Tas viss sasniegts ar vācu tautas darba prieku un pienākuma apziņu. Tikai vācieši ir kļuvuši pārāk centīgi svešu tikumu un pat valodas piesavināšanā. Avīžu kioskos pārsteidz daudzie žurnāli ar moderna „seksa" elementu. Agrāk tas tā nebija. Vācu valoda televīzijā ir pilna ar nevajadzīgiem angloamerikānismiem.

Sakarā ar darba spēka trūkumu, Vācijā ir radusies jauna „sociāla šķira" — „viesi - strādnieki"(Gastarbeiter) — visvairāk no Dienvideiropas zemēm. Tie ierodas ar visiem saviem netikumiem. Braitu press un radio jautā, vai britu daudzie bezdarbnieki nevarētu atrast darbu Vācijā. Bet arī viņi nesīs sev līdzi savu arodbiedrību kultivētos netikumus.

Kaut kas līdzīgs pānikai izpaudās vācu televīzijā un presē sakarā ar Amerikas krizi. Britu preses toņis tomēr bija daudz mierīgāks: (taisnība: pēdējai ir citas nopietnas problēmas— Ziemeļīrijas nemieri un cīņa „par un pret" Eiropas koptirgu).

Austra Augemberga

Šogad Toronto latviešu biedrības sestdienas skolai būs savs skolas koris. Par tā tapšanu gādās diriģente Alma SkudraKārkliņa, kas sestdienās mēro ceļu uz Toronto no Hamiltonas. Uzņēmumā — diriģente pārbaudot balstiņas 5. kl. tudzēknēm Ināŗai Lūsei (pa kreisi) un Kristīnei Ziedīņai. Foto: J. Liģere

Viskonsīnas kreditbiedrības desmit gadi

Paplašinātā 27. augusta valdes sēdē Milvokos, kuŗā piedalījās valdes, revīzijas komisijas un kreditu piešķiršanas komisijas locekļi, kā arī bijušie pārvaldes locekļi, viena no lielākajām un aktīvākajām latviešu kreditsabiedrībām atskatījās uz sekmīgiem desmit darba gadiem. Sēdes ievadījumā sabiedrības priekšsēdis Nikolajs Kļaviņš sniedza pārskatu par sabiedrības tapšanu, pieminot mūžībā aizgājušos sabiedrības darbiniekus ar kreditsabiedrības idejas ierosinātāju un pirmo priekšsēdi mag. oec. Jāni Plato, kuŗu piemiņu klātesošie godināja klusuma brīdī.

N. Kļaviņš pateicās kreditsabiedrības pārvaldes darbiniekiem, kuŗi ar lielu pašaizliedzību, bez sevišķas atlīdzības, palīdzējuši visus desmit gadus celt un veidot sabiedrību.

Latviešu labklājība gadu gājumā strauji augusi. Parādot uztiecību pašu naudas iestādei, tautieši lāvuši kreditsabiedrībai 10 gadu laikā izaugt par ievērojamu un nozīmīgu faktoru Viskonsinas latviešu saimnieciskā dzīvē. Kreditsabiedrības bilance uz š. g. 1. augustu uzrāda 574.951,15 dol., izvirzoties vienā no pirmajām vietām Amerikas kontinenta latviešu kreditsabiedrību vidū.

Sabiedrības statūti apstiprināti 1961. g. 26. augustā. Pirmajā valdē darbojās: J. Platais, N. Kļaviņš, S. Skurulis, J. Mintiks, I. Kopiņš, G. Bieķēns un A. Meistars. Pasreizējās valdes priekšsēdis ir N. Kļaviņš, locekļi: J. Mintiks, S. Skurulis, I. Kopiņš, A. Medne, T. Ēķe un V. Aparjods, pie kam pirmie četri valdē darbojas visus 10 gadus. Kreditkomisijā darbojas: A. Vuciņš, A. Kreišmanis un E. Rozenfelds; pirmie divi darbojas kopš sabiedrības dibināšanas. Revīzijas komisijā darbojas O. Cerbiņš, A. Mednis un A. Jurēvics. O. Cerbiņš tajā ir kopš dibināšanas dienas. Starplaikā miruši pārvaldes locekļi J. Platais, A. Meistars, J. Druvaskalns, A. Dūnis un J. Upesleja.

Kreditsabiedrības biedru skaits nepārtraukti audzis un pašreiz sasniedzis 617, kas aptuveni ir 40% no Milvoku latviešu skaita. Noguldījumi 534,238,64 dol. vai 930 dol. uz katra sabiedrības biedra. Personīgie aizņēmumi 197.348,37 dol, vai 1770 uz katra aizņēmēja. Aizdevumi pret nekustamiem īpašumiem 221.088,45 dol. Kopš nodibināšanas dienas biedriem aizdevumos izsniegts vairāk kā 1 milj. dolaru. 43 tautieši ar sabiedrības palīdzību tikuši pie saviem īpašumiem. Dividendēs un aizdevumu procentu atmaksās izmaksāti jau 110.000 dol.

Uzsākot savas gaitas TLB sestdienas skolas bērnu dārza klasē, 5 g. vecajam Kārlim Briedim bija ko stāstīt citiem par mājas kustopiem ar kuŗiem viņš jau iepazinies savas vecās mātes simniecībā „Holandes mārsā". Foto: J. Liģere

Par noguldījumiem sabiedrība maksā 5% plūs dzīvības apdrošinājumus līdz 2000 dol., bet par personīgiem aizņēmumiem ņem 1% mēnesī no atlikušā parāda. 7% gadā ņem par nekustamo īpašumu aizdevumiem; 8% gadā par izglītības, māju remontu un māju iemaksu aizdevumiem. Aizņēmēja dzīvība apdrošināta uz sabiedrības rēķina parāda summas apmērā.

Kreditsabiedrības biedri bauda arī citas priekšrocības. Sabiedrības advokāts sniedz bezmaksas juridiskus padomus, kārto pret minimālu atlīdzību biedru tiesu lietas un sastāda testamentus. Līdz 1000 dol. lielus aizdevumus izsniedz bez galviniekiem. Visā pastāvēšanas laikā kreditsabiedrība nav cietusi ne centa zaudējumu, tādēļ arī nekad vēl nav vērsusies pret kādu aizņēmēju naudas piedzīšanai.

Viskonsinas latviešu kreditsabiedrības valdes priekšsēdis N. Kļaviņš paredz, ka līdz gada beigām sabiedrības bilance sasniegs 600.000 dol., ierindojoties Viskonsinas 30 bagātāko kreditsabiedrību vidū starp 776 šejienes sabiedrībām. „Zīmējoties uz paredzamiem ienākumiem, mēs varam teikt, ka tie, pateicoties jaunajai ASV valdības saimnieciskajai politikai, turpinās strauji pieaugt, sakarā ar to mēs spēsim maksāt par noguldījumiem līdzšinējo 5% likmi, to pat paaugstinot, vai arī ejot citu ceļu, pazeminot aizdevumu procentus. Šāds apsvērums dibinās uz fakta, ka dividendes nav 'iesaldētas', kas nozīmē, ka akciju un vērtspapīru vērtība un līdz ar to viņu dividendes strauji kāps, kas dos drošu pamatu izmantot Banku departamenta doto atļauju ieguldīt mūsu brīvos līdzekļus augstas dividendes nesošos vērtspapīros," izteicās kreditsabiedrības valdes priekšsēdis. **E. P.**

Prof. Dr. Kārlis Dzelzītis

Vai ASV var zaudēt pirmās supervalsts stāvokli?

KĀ TO SAGLABĀT UN NODROŠINĀT PASAULES MIERU

Pēc Otrā pasaules kaŗa tālredzīgākie politiķi brīdināja, ka bez taisnīga miera noligšanas miera nebūs, ka komūnisms turpinās savu ekspansiju pasaules dominācijas virzienā un ka 2. pasaules kaŗa un pēckaŗa politika pašiem rietumniekiem beidzot atriebsies. Šis brīdinājums ir piepildījies.

Tūliņ pēc 2. pasaules kaŗa komūnisti, iedrošināti ar rietumnieku bezrūpību un gļēvulību, uzsāka īpatnējo „trešo pasaules kaŗu". Tas ir jauna veida kaŗš, kas līdz šim ticis vests daudzās frontēs gan ar „aukstā", gan ar mazāku „karsto kaŗu", gan ar subversijas metodēm, nostādot visas komūnistu agresijas kā tautu cīņu par brīvību, bet aizstāvēšanos ar ieročiem rokās pret komūnistu ekspansiju—par „imperiālistu agresiju". Pret šādu „imperiālismu" komūnistu vadoņi pagrīdē arvien rīkojuši uzpirkteņu vai vienkārši „aitas galvu" demonstrācijas u.c. akcijas. Pad. savienības vadītā „3. pasaules kaŗa" metode: pašai paliekot aizmugurē, priekšā izpucinat citus, apgādājot tos ar ieročiem u.c., pretinieka vājināšana, nogurdināšana un demorālizēšana, pašai nemitīgi gatavojoties pēdējai izšķirējai cīņai 3. pasaules kaŗa beigu cēlienā. Šai beigu cēlienā paredzēta vispirms eļļas bagāto un stratēģiski nozīmīgo Vidējo austrumu, Eiropas un ASV pakļaušana, pēc tam Pad. savienībai vairs nebūtu pretinieku.

Kremlis saprata, ka bez ieroču pārsvara šāda pakļaušana nebūs iespējama. Ieroču masveidīgai ražošanai bija nepieciešama smagās industrijas bāze. Tā tika radīta nedaudzu dekadu laikā ar plānveidīgu darba spēka — strādnieku, kolchoznieku, sieviešu un vergu darba nometnēs ieslodzīto nežēlīgu izmantošanu. Runājot marksisma terminoloģijā, nevienā industriālā valstī no strādnieka nav plēsta tik augsta viņa darba „virsvērtība" un nekur nav notikusi tik strauja „kapitāla akumulācija" smagajā un it sevišķi bruņošanās rūpniecībā kā Pad. savienībā.

Šodien Pad. savienība ražo apm. tikpat daudz tērauda gadā kā ASV un bruņošanās rūpniecībā tā ir jau ASV pārsniegusi, kaut gan tautai nepieciešamo rūpniecības produktu ražošanā tā ir vēl tālu atpalikusi, piem., automobiļu ražošanā Pad. savienība ir vēl tur, kur ASV bija 1912. gadā (pirms Pirmā pasaules kaŗa). Rezultātā Pad. savienības militārais potenciālis jau pārsniedz ASV attiecīgo jaudu.

Pad. savienībai un tās satelitiem ir jau vairāk tanku nekā ASV ar visiem NATO sabiedrotiem kopā. Ja jaunu tanku ražošana turpināsies līdzšinējā tempā, tad jau 1975. gadā tai būs šo sauszemes kaŗā vissvarīgāko ieroču trīsreiz vairāk nekā ASV. Pad. savienībai ir jau 10.000 kaujas lidmašīnu, bet ASV tikai 8500. Krievu MIG-23 var sasniegt 2200 jūdžu ātrumu stundā, tā pārsniedzot apm. divi reizes attiecīgo ASV lidmašīnu ātrumu. Amerikāņiem ir gan vēl daudz vairāk smago bumbvedēju un helikopteru, bet tiem būtu tikai tad pārsvara nozīme, ja ASV reizē varētu pārvaldīt gaisa telpu ar kaujas lidmašīnām. Eventuālā Eiropas kaŗa gaisa telpas pārvaldīšanā Pad. savienībai būtu noteikšana.

Vēl apm. 7 gadus atpakaļ padomju kaŗaflote spēja pildīt tikai krastu aizsardzības funkcijas. Īstenojot admirāļa S. Gorškova programmu, Pad. savienība pēdējos 6—7 gados ir izveidojusi milzīgu kaŗafloti. Tajā ietilpst turpat 400 zemūdenes, divreiz vairāk, nekā ASV, apm. 120 iznīcinātāji un kreiseri, 3 helikopteru bazes kuģi. Ieskaitot daudzās ļoti ātrās motorlaivas, kas var izšaut raķetes, padomju flotē ietilpst 1500 vienības pret apm. 550 vienībām ASV kaŗaflotē. Pēdējās koptonnāža, kuŗu ceļ amerikāņu 14 milzīgie aviācijas bazes kuģi un 392 kaujas kuģi, vēl tālu pārsniedz padomju kaŗa flotes tonnāžu. Jāievēro tomēr, ka tikpat ātrā laikā krievi paspējuši uzbūvēt arī milzīgu un ļoti modernu tirdzniecības floti, daudz lielāku, kāda ir amerikāņiem. Kaŗa gadījumā šādi kuģi var uzņemties arī zināmas militāras funkcijas. ASV kaŗaflote turpretim sastāv pa lielākai daļai no apm. 20 gadu un vecākiem kuģiem. Pēc visa tā secināms, ka arī kaŗa flotes potenciāli starp abām supervalstīm ir apmēram izlīdzinājušies.

Paredzot Vidējo austrumu un Eiropas pakļaušanu, Pad. savienība novietojusi lielus jūras spēkus — apm. 60 virslīmeņa kaŗakuģus ar nezināmu skaitu zemūdeņu Vidusjūrā un ieguvusi daudzas flotes bazes Afrikas krastos. Uz padomju plāniem norāda arī apm. 400 zemūdeņu lielā flote, kuŗa uzdevums Eiropas kaŗa gadījumā būs nogriezt NATO galveno partneri un arsenālu — ASV no Eiropas sabiedrotajiem. Ja atceramies, ka 2. pasaules kaŗa laika sākumā tikai 57 vācu zemūdenes gandrīz pilnīgi pārvaldīja Atlantijas okeānu, tad nav šaubu, ka šādu uzdevumu daudz pilnīgāk veiks 400 zemūdenes plūs vairāki simt ātro kaŗa motorlaivu, nerunājot par pēdējiem padomju kaŗakuģiem un aviācijas spēkiem. Pie tādiem apstākļiem NATO alianse, kuŗā jau tagad radušās lielas plaisas, top par Eiropas aizsardzības lielu jautājuma zīmi, it sevišķi, ja ievērojam, ka Eiropas frontē Pad. savienības un tās satelitu 160 motorizētām divīzijām ar 1.600.000 kaŗavīriem stāv pretim tikai 48 NATO divīzijas ar 720.000 kaŗavīriem.

Vairojas norādījumi, ka Kremlis gatavojas viena akta atomkaŗam, lai sagrautu galveno pretkomūnisma bastionu — ASV. Pad. savienība nevien turpina notecināt savam galvenajam pretiniekam asinis Vietnamā, piegādājot komūnistiem savus ieročus, bet mēģina to iemidzināt ar sarunu vešanu un vājināt ar iekšējiem nemieriem. Pad. savienība tai pašā laikā īstenojusi kolosālu atomieroču izveidošanas programmu. Ja vēl 1965. gadā tai bija tikai 224 territorāli bazētās starpkontinentālās atomraķetes t.s. ICBM, tad tādu tai tagad ir jau 1400, tas ir sešreiz vairāk, kur ASV to skaitu „iesaldējusi" uz 1054. Ja ASV ICMB lielākais eksplozīvais atomlādiņš sasniedz tikai 2 megatonnu potenci, bet Pad. savienība izgatavojusi jau 250 „super ICBM" t.s. SS-9 ar 25 megatonnu potenci katru.

Stratēģi ir aplēsuši: ja krievi pirmajā uzbrukumā sasniegs ar šādām raķetēm 50 ASV lielākās pilsētas — 86 milj. amerikāņu vai 42% no iedzīvotājiem tiks nogalināti un 55% rūpniecības iznīcinātas. Turpretim, ja amerikāņu atomieroči ķertu 50 Pad. savienības lielākās pilsētas, tad 48 miljoni vai 40% iedzīvotāju un 20% industrijas ietu bojā. Lielā starpība izskaidrojama ar ASV iedzīvotāju un rūpniecības koncentrāciju lielās pilsētās un padomju raķešu daudz lielāko iznīcināšanas potenci. Pad. savienība nu koncentrējas uz SS-9 vai tā saukto „pilsētu kāvēju" turpmāku producēšanu, pievienojot tiem vairākas raķešu eksplozīvās galvas, katru ar 5 megatonnu potenci (t.s. MIRV raķetes), lai jau pirmajā uzbrukumā varētu iznīcināt lielāko daļu no 1000 ASV „Minuteman" — ICBM, tā samazinot amerikāņu atmaksu līdz minimam.

Vājākā vieta Kremļa plānotā viena akta kaŗa stratēģiju ir ASV 41 „Polaris" zemūdenes, kuŗas var izšaut, pastāvīgi mainot savu atrašanās vietu jūrā, līdz 16 atomraķetēm katra; pašlaik arī tās tiek pārveidotas par daudzalvainiem pūķiem, kas spļauj atomuguni un iznīcību uz visām pusēm, tāpat kā krievu SS-9. Krievi tikai dažu pēdējo gadu laikā paspējuši uzbūvēt jau 20 līdzīga tipa atomieroču zemūdenes un straujā tempā mēģina iedzīt amerikāņus arī šajā atomieroču laukā.

Speciālisti aplēsuši, ka pašlaik Pad. savienības visu atomieroču kopīgā potence pārsniedz ASV attiecīgo kapacitāti jau vairāk nekā 6 reizes. Tiek runāts un rakstīts, ka Pad. savienība nu esot sasniegusi paritāti ar ASV atomieroču apbruņojumā, jo nu abu supervalstu starpkontinentālo atomieroču skaits esot puslīdz vienāds. Šai gadījumā tas nozīmē to pašu, ja 1000 šauteņu apbruņojumu pielīdzinātu 1000 lielgabaliem. Tāda sevis un citu nomierināšanas „strausa politika" var dārgi atmaksāties.

(Turpinājums sekos)

Amerikāņu „Minuteman" atomraķete pazemes lizdā, gatava izšaušanai.

Krievu superatomraķete militārā parādē Maskavā, kādu to rāda viņu pašu „Sovfoto".

Pēc ilgām ciešanām Dieva mierā aizgājusi mūsu mīļā

Rita Andžans

dzim. OSĪTIS

Dzimusi 1917. gada 17. jūnijā Lubānā, mirusi 1971. gada 14. septembrī Toronto.

„Mierā tavas čaklās rokas, Klusē tava mīļā sirds . . ."

Saldu dusu — ar dzimtenes smilšu spilventiņu pagalvī!

Dziļās sērās

VĪRS UN MEITA

Sacensību novērtējums un rezultāti

No redakcijas neatkarīgu iemeslu dēļ tikai tagad, izņemot šacha turnīru, par kuŗu jau informēts, varam ziņot par sporta sacensībām DV 2. globālo dienu programmas ietvaros, par kuŗām ziņojumi līdz šim nav sniegti nevienā latviešu laikrakstā, izņemot uzņēmumus, no kuŗu parakstiem daļēji izlobāmi sacīkšu rezultāti. Neskaitot šachistus un sporta šāvējus, sacīkstēs piedalījās ap 150 sportistu no ASV un Kanadas, bet skatītāju skaits bija lēšams uz apm. 400, kuŗu vidū bija arī viesi no ASV, Austrālijas, Anglijas, Rietumvācijas un Zviedrijas. Problēmu netrūka arī sporta sacensībās, taču to atbildīgais vadītājs R. Kadiķis kopā ar L. Leju un H. Gaili tās atri sināja bez sevišķiem traucējumiem. Svētku rīcības komiteja bija gādājusi par balvām, kuŗas saņēma katrs uzvarētāju vienības spēlētājs.

Kanadas latvieši uzvarēja basketbolā un volejbolā vīriešiem, kā arī futbolā, bet ASV — basketbolā jaunatnei, volejbolā sievietēm un šaušanā.

Sacīkšu pirmajā dienā (2. jūlijā) Jarvis Collegiate divās vingotavās risinājās tikai volejbola spēles vīriešiem, 4 vienībām sacenšoties pēc divu zaudējumu sistēmas, turnīram beidzoties otrā dienā, kad arī sacentās basketbolisti un volejbolistes. Vīriešu volejbola turnīrā bez zaudējuma finālam kvalificējās Hamiltonas DV sporta klubs Sparta, kuŗu pamatoti uzskatīja par drošu favorītu un turnīra uzvarētāju. Finālā hamiltoniešu pretinieks bija vienu zaudējumu piedzīvojušais Montrealas latviešu sporta klubs, kuŗa gados jaunie spēlētāji sagādāja pārsteigumu, pieveicot favorītu ar 15—13, 15—11 rezultātu. Tā kā abiem finālistiem nu bija pa zaudējumam, tiem par uzvaru turnīrā nācās spēkoties vēlreiz. Hamiltonas sešniekā tagad atkal stājās arī A. Richters, kas savainojuma dēļ pirmajā finālspēlē nebija piedalījies. Ar viņu ierindā, Hamiltonas vienība it kā atdzīvojās un atkal parādīja no favorīta kaidīto sniegumu, pārspējot Montrealu ar 15—6, 15—0 rezultātu un kļūstot par turnīra uzvarētāju. Par jaunajiem Montrealas spēlētājiem sakāms tikai labākais, nākotnē no viņiem arī daudz gaidāms, taču pagaidām viņiem vēl trūkst spēles rutīnas, un tieši tā šoreiz izšķīra sacensības iznākumu. Teicamu spēles veidu un izpratni apliecināja arī abas ASV latviešu vienības — Bostonas DV un Ročestras DV sešnieki, bet spēles kvalitātes ziņā tie nespēja mēroties ar abām Kanadas latviešu vienībām. Vīriešu volejbola turnīra nobeigumā vietu kārtība bija: 1. Hamiltonas DV Sparta, 2. Montrealas LSK, 3. Bostonas DV un 4. Ročestras DV. Uzvarētāju komplektējumā pēdējā finālspēlē spēlēja A. Richters, M. Žulps, I. Leja, L. Eichvalds, R. Priedītis un A. Ansons, bet no Montrealas krāsas turnīrā pārstāvēja R. Klaiše, A. Caunītis, A. Vītols, P. Miķelsons, V. Kalniņš, J. Mazutis, F. Kalniņš, K. Ribakovs un A. Tomsons.

Volejbolā sievietēm sacentās 7-kārtējā ASV latviešu meistarvienība Vašingtonas DV Sigulda ar Kanadas latviešu sastādīto komplektējumu. Ja pirms sacensības bija grūti zīlēt uzvarētāju, tad pēc abiem pirmajiem setiem, kuŗus savā labā atzīmēja vašingtonietes, reti kāds vairs šaubījās ka viņas uzvarēs arī trešo. Taču trešajā setā viņas šķita mazliet pagurušas, ko izmantoja „kanadietes", beidzot sasparojoties un pabeidzot setu savā labā. 4. setu abas vienības uzsāka ar lielu apņēmību, Siguldai cenšoties gūt galīgo uzvaru, bet „mājiniecēm" panākt stāvokļa izlīdzinājumu, lai 5. setā tomēr, varbūt, beigtu visu spēli savā labā. Pateicoties labākai sadarbībai laukumā, setu pēc spraigas cīņas tomēr uzvarēja vašingtonietes, reizē ar to gūstot arī pelnītu galā uzvaru ar 15—10, 15—10 10 — 15 un 15—13 rezultātu. Siguldai šo panākumu guva G. Veskimetsa, A. Plūce, A. Karlsone, M. Dubinska, I. Pāža, A. Pavlovska, E. Tālmane un S. Pāža, bet Kanadas sastādītajā vienībā spēlēja Z. Endzeliņa, A. Alberta, I. Krūmiņa, I. Dobele, M. Leja, E. Leja, L. Morusa un K. Ceļdoma.

Pēc spēles uzvarētājus vīriešu un sieviešu volejbolā apbalvoja I. Leja, kas arī pārzināja visas volejbola sacensības.

Basketbolā jaunatnei Toronto pirmo reizi viesojās ASV latviešu abu pēdējo gadu meistarvienība Čikagas DV, atstājot ļoti respektējamu iespaidu cīņā pret Kanadas latviešu sastādīto piecnieku, pareizāk sakot, pret Toronto sastādīto, jo vienības komplektējās tikai no Toronto latviešu YMCAs, Toronto LSK un Toronto DV jaunatnes spēlētājiem.. Šis virknējums nebija līdzvērtīgs pretinieks saliedētajam Čikagas komplektējumam, kaut individuālajā sniegumā Toronto spēlētāji bija labi, taču viņiem trūka saprašanās laukumā. Individuāli jauki driblējot un tikpat individuāli cenšoties ieraidīt bumbu grozā, torontiešu piecniekā maz bija redzams nepieciešamais vienības gars un sadarbība. Čikagai spēlējot t. s. „zonas aizsardzības" sistēmu, torontieši arī it kā apjuka un pārāk bieži zaudēja bumbu, to nepārdomāti izmetot uz grozu, turpretim čikagiešu uzbrukumi pret sastādītās „cilvēks cilvēku" aizsardzības sistēmu bija sekmīgi. Nespējot savus pretiniekus arī pietiekami rūpīgi „nosegt", torontieši piedevām izpelnījās arī krietnu piezīmju skaitu. Tā jau ar spēles sākumu Čikaga panāca vadību. Spēles pirmajā ceturksnī torontieši uz brīdi gan samazināja rezultātu uz 6 punktu starpību, bet tas arī bija viss, līdz pat spēles beigām nespējot panākt vienotāvarību „iekritot" 2. puslaika 1. posmā. Toties čikagieši ieprieciināja ar straujiem uzbrukumiem, teicamām kombinācijām un labu atlēkušās bumbas pārņemšanu pie abiem groziem. Kad rezultāts jau bija 55 — 29 Čikagas labā, 2. puslaika beigu posmā, čikagiešiem vairs pārāk necenšoties, vairāk „pie vārda" tika arī torontieši, kļūstot saskaņotāki saspēlē un iegūstot 20 punktu. Spēle beidzās ar pelnītu čikagiešu 81—49 (36—20) uzvaru. Čikagas DV vienībā, kuŗas spēlētājiem balvas pasniedza Toronto DV sporta kluba šāgada skaistumkaraliene Kristīne Sališa, spēlēja un punktus guva A. Brende — 25, J. Ludeks — 24, K. Ludeks — 20, P. Dumpis — 7, V. Vītols — 2, A. Baumanis — 2, J. Rupeiks — 1, A. Tolks un J. Baumanis. Toronto sastādītās virknējumā spēlēja V. Pālens — 13, A. Ezers — 11, A. Ansons — 11, R. Taube — 5, U. Siksna — 5, I. Kopštāls — 4, J. Lūsis, 4. Ozoliņš un J. Sproģis.

Ar vislielāko interesi bija gaidīta ASV latviešu pērnā gada meistarvienības Saginavas LK basketbolistu spēkošanās ar Kanadas latviešu „abonementa" meistaru Toronto DV, kas tikoja gūt revanšu par zaudējumu Selonijas kausa izcīņā šāgada pavasarī. Redzot Toronto izlasē tikai 4 pamatsastāva spēlētājus (vienības kapteinis A. Richters savainojuma dēļ palika skatītājos. E. Petmanis atradās Argonautu amerikāņu futbola treniņa nometnē, A. Brauns Kanadas olimpiskās izlases treniņvietā Vankuverā, bet V. Lucs Eiropā) un 4 jauniešus, kas tikko bija jau spēlējuši pret Čikagu, radās šaubas par šīs ieceres īstenošanu, kaut vienība tieši pašreiz ir labā „formā", pirmo reizi uzva-

(Beigas 8. lpp.)

■ Parīzes „Combat" informē, ka Pjēram Lorionam, kas Brestā vēlējies precēties, radušās neparastas grūtības: pārbaudot viņa iesniegtos dokumentus, dzimtssarakstu nodaļas ierēdnis konstatējis, ka Lorions vēl nemaz nav piedzimis... Dzimšans reģistrā 1899. gada vietā bija ierakstīts 1999. gads. Tā kā tūlītēja misekļa izlabošana nebija iespējama, laulības nācās atlikt, gados jau krietni vecajam līgavainim gaidot uz jaunu piedzimšanu oficiālajā reģistrā.

AMERIKAS LATVIEŠU TEĀTRA VAŠINGTONAS ANSAMBLIS

Anšlava Eglīša komēdija

Bezkaunīgie veči

IZRĀDĒ PIEDALĀS: *Hilda Prince, Valda Lindberga, Maija Lele, Osvalds Uršteins, Rūdolfs Mucenieks, Kārlis Ģērmanis, Vilnis Baumanis, Ārijs Dubinskis, Kārlis Ķuzulis.*

Režisors: Osvalds URŠTEINS

Dekorātors: Evalds DAJEVSKIS

VIESIZRĀDE:

TORONTO

Svētdien, 26. septembrī, pl. 7 vak.

Bickford Park High School, 777 Bloor St. W.

Ieejas kartes $5, $4, $3, skolēniem un pensionāriem puscenas, iepriekšpārdošanā DV grāmatnīcā, Latviešu namā, 491 College ielā, tālr. 921-7121, no pl. 12 — 8 vakarā, pēc 15. septembra arī sestdienās no pl. 9 — 1 p.p., izrādes dienā — stundu pirms izrādes sākuma pie ieejas.

LŪDZU, KLAUSIETIES

raidījumu 15. GADA GĀJUMĀ Toronto Latviešu misijas radio BRĪDIS AR DIEVU katru svētdienu, no pl. 9 — 930 Niagaras WHLD raidītājs (viļņis 1270) Informācija: tālr. Toronto 261-4218.

KANADAS BAZNĪCAS

TORONTO

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, telefons 921-3327, 200 Balmoral Avenue.

26. septembrī, dievkalpojums. Mācītājs Māris Kirsons.

3. oktobrī plkst. 11 rītā — Pļaujas svētku dievkalpojums. Archibīskaps. Pēc dievkalpojuma draudzes pēcpusdiena.

Jauniešiem, kas vēlas iesvētīties 1972. gada maijā, jāpiesakās līdz oktobra sākumam. Draudzes svētdienas skola atsāks mācības svētdien, 17. oktobrī.

Mācītājs A. Cops, 38 Balaby Cr., Don Mills. Tālrunis 449-4087.

Sv. Andreja draudze, tel. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 9.

26. septembrī plkst. 11 svētdienas skolas mācības gada sākuma dievkalpojums.

3. oktobrī Pļaujas svētku dievkalpojums ar sekojošu draudzes vakaru.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Avenue.

BRAMPTONĀ

26. septembrī plkst. 1.30 pēcp. dievkalpojums Grace United baznīcā.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev.-lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave., S.

26. septembrī, plkst. 11 kapu svētki Woodland kapos, latviešu nodalījumā. Dziesmu lapiņas.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Avenue, Montreal 28 P. Q. Telefons HU 9-3224.

Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Avenue.

26. septembrī, plkst. 1.30 p.p. dievkalpojums.

3. oktobrī Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu.

10. oktobrī konferences dievkalpojums. Sprediķos archibīskaps Arnolds Lūsis: pied. Kanadas apgabala mācītāji. Dziesmu lapiņas.

OTAVA

Māc. Edg. Lange, 864 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

26. septembrī dievkalpojums baznīcā plkst. 2 pēcp.

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

25. septembra — 2. oktobrim — Jūlija Popeļa gleznu izstāde 200 Balmoral Ave.

26. septembrī — plkst. 7 vakarā Bickford Park vidusskolas zālē Amerikas latv. teātŗa Vašingtonas ansambļa viesizrādes, Anšlava Eglīša „Bezkaunīgie veči" atkārtojums.

26. septembrī — pl. 5 p.p. Latviešu namā Latvijas Universitātes atceres sarīkojums. Akadēmisko runu teiks māc. A. Cops.

2. oktobrī — Latviešu nama 7 gadu atceres sarīkojums ar DV teātŗa priekšnesumiem un deju.

23. oktobrī — Kanadas vanadžu sarīkojums „Romas pagrabiņā". Jautri priekšnesumi un deja. Spēlēs Runči trimdā.

23. oktobrī — plkst. 7.30 vakarā Sv. Jāņa baznīcas zālē: Kad mūsu vecie tēvi vēl jauni bija. Trešais atkārtojums.

4. nov. plkst. 8.30 vak. Toronto latviešu koncertapvienība rīko Lawrence Center, Town Hall, Artura Ozoliņa klavieŗu koncertu. — Koncertapvienības pirmais koncerts.

20. novembrī — pl. 7 vak. Eaton auditorijā — Latvijas valstssvētku 53 gadu atcere.

24. februārī — pl. 8.30 vak. Toronto latviešu koncertapvienība rīko, Sv. Andreja baznīcā komp. Jāņa Kalniņa ērģeļu koncertu.

23. martā — pl. 8.30, Toronto latviešu koncertapvienība rīko Lawrence Center Town Hall — Mildas Grimmas-Strauss (soprāns) koncertu. Pie klavierēm Hugo Strauss.

6. maijā — pl. 7.30 — Toronto latviešu koncertapvienība rīko — Jauktā koŗa „Dziesmu Vairogs" koncertu.

Daugav... Latviešu namā ... Darbdienās ...

LATVIEŠU NAM... 491 College St., Toronto ... izīrē telpas sarīkojumiem ... viesībām ... klāj viesību galdus ... Tel. 922-2931

apdrošināšana ... VALD. BEBRI... 1658 VICTORIA PARK AVE. ... TEL. 759-0266

NOTAR... OSKARS PERR... pieņem klientus katrā ... iepriekš pieteicoties pa ... LE 5-5555, Toronto

PIEMINEKĻI Igauņu uzņēmums YONGE MEMORIAL LTD 2019 Yonge St., Toronto (Starp Eglinton un Davisvi...) 487-2147, vakaros 445-8955 Kvalitātes darbs un eiropiešu mets

Estd. 1874 Turner & Porter APBEDĪŠANAS BIROJS Roncesvalles Chapel 436 Roncesvalles Ave. LE3-7954 York Chapel 2357 Bloor St. W. Parkošana abās bēru m...

Lielākais un labākais ... EIROPIEŠ... vislabākā kvalitāte, ... tip-to... 1727 B... (pretim K... YORKDALE ... FAI...

KAK... Veicam visādus trans... (mēbeļu, būvmateriālu ...) LE 5-6619.

Piedāvā dāvanām un pašu vajadzībām:

Daugavas Vanagu Grāmatnica

Latviešu namā 491 College St., Toronto 174. tālrunis 921-7121
Darbdienās no plkst. 12—8 vak., sestdienās NO 9.00 — 1.00

- GRĀMATAS, visjaunākos izdevumus ieskaitot
- KERAMIKU
- KOKA IZSTRĀDĀJUMUS — pūra lādes, šķīvjus, svečturus, standartiņus
- AUDUMUS — sedziņas, spilvenus, grāmatu zīmes
- ĀDAS IZSTRĀDĀJUMUS — atslēgu maciņus, naudas makus, albumus, viesu grāmatas, adrešu grāmatas, grāmatu zīmes
- LATVIEŠU SKAŅU PLATES
- APSVEIKUMU KARTĪTES

Apskatiet — varbūt kas noderi!

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto 174
izīrē
telpas
sarīkojumiem ■ viesībām
● klāj viesību galdus ●
Tel. 922-2931

BB
apdrošināšana plus
VALD. BEBRIS
1256 VICTORIA PARK AVE. SCARB
TEL. 759-9206

NOTĀRS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr.
LE 5-5555, Toronto

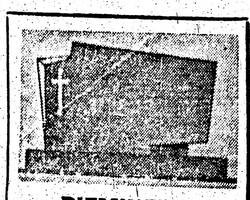
PIEMINEKĻI
Igauņu uzņēmums
YONGE MEMORIAL LTD.
2919 Yonge St., Toronto 7
(Starp Eglinton un Davisville)
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un eiropiešu mets

Estd 1874
Turner & Porter
APBEDIŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE3-7954
York Chapel
2357 Bloor St. W.
Parkdale abās bēru mājās

L.LUNSKY
OPTIKIS
Atvērts no pl. 9.30 — 6 vak.
Ar iepriekšēju pieteikšanos
470 College St., Toronto.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

BALTIC MOVERS
tālr. 534-1403, Toronto

IGAUŅU OPTIKIS
J. RATAS
169 Danforth Ave. HO 5-6251

ACU PĀRBAUDE. ACENU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI.
Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

Lielākais un labākais veikals Kanadā speciāli
EIROPIEŠU DELIKATESĒM
vislabākā kvalitāte, plaša izvēle un mērenas cenas
tip-top MEATS
delicatessen
1727 BLOOR ST. WEST
(pretim Keele pazemja stacijai)
YORKDALE SHOPPING CENTRE
FAIRVIEW MALL
Don Valley Parkway)

KAKTIŅŠ
Velcam visādus transportus ar modernām mašīnām.
(mēbeļu, būvmateriālu u. c.) Lūdzam zvanīt katrā laikā.
LE 5-6619.

Baltiesi gūstā un krievu „sūtība"

Iznākušas vairākas grāmatas, arī latviešu valodā, kurās attēlota dzīve padomju gūsta nometnēs pēc Otra pasaules kara līdz varu pārņēma Hruščovs. Ir arī iespiestas liecības par laikmetu pēc tam, — viena no tām ir ungāru kādreizējā liberāļu politiķa Rafaela Ruperta grāmata „A Hidden World", kurā atrodamas ziņas arī par latviešiem un citiem baltiešiem, ar kuriem viņš gūstā sastapies.

Ruperta piedzīvojumiem, sākot ar apcietināšanu Ungārijā 1947. gadā, vārdzināšanu ieslodzījumā un pārvešanu uz padomju vergu nometni Dubrovas apkaimē, ir liela līdzība ar Dr. Tomsena pieredzi, kas dokumentēta viņa grāmatā „Cilvēcības vārdā". Kaut abi vadījuši gūsta gadus tūkstošām jūdžu šķirti, dažādos lieās vergu imperijas apgabalos, apstākļi nometnēs bijuši līdzīgi, atšķiroties varbūt vienīgi nežēlības pakāpēs.

Arī Dubrovas 10. piespiedu darbu nometnē 1950-jos gados vergoja latvieši, lietuvieši un igauņi. Ruperts min latvieti Hariju Andersonu, bijušo kaparvīru, invalīdu, kas krievu valodas zināšanu dēļ pēc Otrā pasaules kara dabūjis darbu amerikāņu slepenajā dienestā par sakarnieku starp Vācijas rietumu un austrumu zonu. Krievi viņu notvēruši un notiesājuši, aizsūtot uz spaidu darbu nometni. Dubrovā. Tur kāds latviešu jauneklis, kas slimojis ar leukēmiju, nespēdams strādāt grūtos āra darbus, bijis spiests dzīvības uzturēšanas un draudu dēļ pret piederīgajiem Latvijā paklausīt nometnes vadības pavēlei izspiegot vairākus gūsta biedrus, to starpā arī Rupertu. Jauneklis, kura vārdu Ruperts grāmatā nemin, par savu uzdevumu brīdinājis arī Andersonu. Neapdomībā Andersons redzējis šo izdevību izmantot jaunekli „vecu rēķinu" nokārtošanai ar dažiem čekas darbiniekiem Latvijā un pierunājis viņu savā ziņojumā minēt, ka, būdams apcietinājumā Latvijā, piekukuļojis šos čekistus un ar viņu starpniecību sūtījis ziņas savai ģimenei, saņēmis ziņas par notikumiem ārpasaulē u. tml. Nepatiesajam ziņojumam bija nopietnas sekas. Nometnes vadība ierosināja izmeklēšanu, minētos čekistus Latvijā „nolikvidēja", bet gadu vēlāk latvieti - ziņotāju apvainoja melos un viņam draudēja nāvessods. Andersons drosmīgi devās pie nometnes MVD pārstāvjiem un atzinās, ka pierunājis gūsta biedru sniegt nepatieso ziņojumu. Jaunekli nosūtīja uz Sibiriju, viņa ģimeni no Latvijas deportēja, bet Andersonu nošāva. —

Attēlodams ļaudis gūsta nometnē, Ruperts raksturo arī baltiešus. Sniedzam dažus izvilkumus:

„10. nometnē bija ap 3000 gūstekņu, aptverot pārsteidzošu tautību un rašu dažādību: saskaitīju 28 tautības. 14 no tām bija eiropiešu, pārējie no Pad. savienības territorijām, bet to starpā bija arī tibetāņi, turki, japāņi, lapi, persieši un eskimi. Ēdienu reizēs ēdamtelpā atskanēja visdažādāko valodu burkšķis. No visām grupām mani visdziļāk iespaidoja baltieši. Trīs mazo Baltijas jūras austrumkrasta valstiņu iedzīvotāji šobrīd ir gandrīz aizmirsti. Ir nepareizi uz viņiem raudzīties kā uz mazattīstītām tautām, kas dzīvo civilizētās Eiropas ārmalā. Tiešām, es atklāju, ka viņi dzīves ziņā un savā literatūrā pārspēja daudz citu Eiropas tautu, kurām daba un vēsture bijusi labvēlīgāka.

Viņi bija pirmie, kas palīdzēja jaunpienācējiem, kad tie vēl nekā nezināja par nometnes ikdienas norisi; viņi dalījās savos pārtikas sūtījumos ar mums un apgalvoja, ka igauņi radinieciģi ungāriem, ar kuŗu valodu un vēsturi vēlējās iepazīties. Viņi mums stāstīja, ka igauņi, latvieši un lietuvieši, kas pagātnē tieši nebijuši vislabākie kaimiņi, nu apvienoti pret kopīgo krievu ienaidnieku, ka viņi cīnījušies un joprojām cīnās par savas neatkarības atgūšanu.

Rietumiem vajadzētu zināt vairak par šīm drosmīgajām tautiņām, kas pēdējās dekadēs pretojušās krievu komūnistiem tādā cīņā, kas viņu skaitu drastiski samazinājusi. Daudzus no tiem, kas palika dzīvi, ieskaitot vecos ļaudis un bērnus, deportē uz Pad. savienības attālākām vietām, lai atbrīvotu vietu jaunienācējiem no Pad. savienības. Tāpat kā Ukrainā, Bukovinā un Galicijā, komūnisti zina, ka labākais veids, kā apkarot partizānus, ir nogriezt to apgādes un informācijas avotus — pilsētiņas un ciemus, kas viņiem palīdz — deportējot vietējos iedzīvotājus.

Daudzus baltiešus mūsu nometnē tomēr nenotvēra kā partizānus. Viņus arestēja dzīves vietās, aizbildinoties ar viltus apsūdzībām par „sadarbošanos ar fašistiem", kas bija smiekligi, jo baltieši reiz cīnījās pret vāciešiem tikpat drosmīgi kā nesen pret krieviem." —

„Baltieši bija 10. nometnes visviendabīgākā grupa. Viņi nelūkojās uz rietumiem pēc palīdzības, jo atcerējās rietumvalstu izturēšanos kā krievu revolūcijas, tā Hitlera laikā. Kaut Tautu savienība bija atzinusi Baltijas valstu suverēnitāti, lielvaras tomēr nebija iestājušās to labā. Kad padomju spēki okupēja šīs valstis pēc Otrā pasaules kara, rietumi nespēja darīt nekā, Lai gan Baltijas valstu jautājums bija dažādo starptautisko konferenču darba plānā pēc 1945. gada, kungi Trumens, Īdens, Bebins, Mollē un pārējie nespēja panākt Pad. savienības atkāpšanos no Latvijas, Lietuvas un Igaunijas. — 'Mēs esam Eiropas pabērni,' viens no viņiem man reiz teica. Zinādams, ka Īdens tiešām bija iestājies par viņiem, mēģināju viņiem to paskaidrot." (Autors kara pēdējā posmā un līdz 1947. gada jūnijam bija darbojies britu militārajā misijā, vēlāk britu galvenajā mītnē Vīnē, Austrijā.)

Par pārmaiņām gūstekņu ikdienā pēc Hruščova varas pārņemšanas autors raksta sekojošo:

„Lai cik grūts arī būtu darbs man godīgi jāatzīst, ka apstākļi gūstekņu nometnēs uzlabojās. Mūsu darba dienas ilgums nekad nepārsniedza 10 stundu, arī uzturs kļuva daudz labāks. Mums atļāva rakstīt un saņemt vienu pastkarti mēnesī. Sākām saņemt arī Sarkanā Krusta sainīšus, vienu no lielākajiem labumiem gūstekņa dzīvē. Neaizmirsīšu Austrijas un Rietumvācijas devīgumu, kas atbalstīja ne tikvien pašu tautiešus, bet mūs visus. Ik dienu pienāca simtpiecdesmit šo saiņu, katrs svēra no 10 — 15 mārciņu, saturot uzturvielas, drēbes un medikamentus. Uzturvielas bija labākās kvalitātes, un drīz vien gūstekņi sāka izskatīties veselīgāki. Mums pat izdevās Sarkanajam Krustam nosūtīt mūsu draugu, krievu gūstekņu vārdus, un arī viņi drīz saņēma sainīšus. — Tālāks uzlabojums bija atļauja celt mazu virtuvīti tiem, kas savu saiņu saturu vēlējās paši gatavot. Vai nu tas bija jauno nometnes vadlīniju ietekmē, vai vispārējā stāvokļa uzlabošanās sekās Pad. savienībā, es nezinu, bet kā pasta darbinieki, tā nometnes vadība sainīšus izdalīja godīgi. Bija ļoti maz sūdzību par zādzībām vai saiņu nozušanu. — Cits uzlabojums bija sporta spēles un dažādi izklaidēšanās veidi, kuŗus nu veicināja."

Interesants ir Ruperta vērtējums par krievu tautas raksturu:

„Jaunajā Chruščova ērā atklājās interesants krievu psicholoģijas aspekts. Mūsu nometnē bija daudz krievu gūstekņu no visām sabiedrības aprindām, — ja šo terminu drīkstētu lietot izslavētajā bezšķiru valstī, — sākot ar izciliem intellektuāļiem un virsniekiem, beidzot ar nabadzīgāko mužiku. Dabiski, visi šie krievi ienīda režimu, kas viņus bija novedis gūstā, bet kad varu pārņēma Chruščovs, mužika prototips, un runāja ar viņiem par viņu sūdzībām valodā, ko saprata ikviens, stingri nosodīdams pagātnes kļūmes, staļinistu režima nepotismu un netaisnīgumu, viņa vārdi gūstekņus hipnotizēja. Pat intelīģenti profesori, kas līdz tam bija bijuši rūgti režīma pretinieki, bieži naidā pārspējot mūs, pēc tam vairs nespēja sarunāties ne par ko citu. Šķita, ka viņu stiprās jūtas aizsvērušās otrā galējībā, it kā kādā dedzīgā slavofīlismā. Pirms tam viņi bija pārrunājuši vienīgi rietumvalstu palīdzību un ilgoto „atbrīvošanu". Nu viņi sāka lielīties ar to, ka krievu tauta beidzot atguvusi sevi. ‚Mēs esam atraduši savu dvēseli!' viņi sauca. ‚Nu rietumi redzēs, ko radītāja, enerģiska nācija grib un var sasniegt!'

Kāds no šiem fanātiķiem man teica: ‚Jūs, rietumnieki, drīz varēsit vērot lieliskos rezultātus, ko panāks krievu darba prieks. Jums būs jāatzīst mūsu pārākums. Lielā, mūžīgā Krievija beidzot ir augšāmcēlusies! Uzdevums, ko liktenis mums paredzējis, beidzot tiks veikts. Jūs, rietumu valstis un tautas, kādu dienu redzēsit, ko mūsu atdzimušā zeme var panākt. Un Krievija strādās visas cilvēces interesēs, arī jūsējās!.'

Citētajā vērojams īstais krievs: radījums, ko vada vienīgi emocijas. Chruščova atraisīto ideju dīvainajā rūgšanas procesā pat visizglītotākie krievi nodeva sevi. Zuda viņu kritikas spēja, viņi instinktīvi atklāja, kas saprot ir: pusbarbariska tauta, kuŗai rietumu spriešanas veids un loģika joprojām sveši. To mums nekad nevajadzētu piemirst. Ar instinktu un emocijām vadīts, krievs var izdarīt cēlākos darbus, bet tāpat tas var arī pastrādāt velnišķus noziegumus. Krievs ir ideālists, kas gatavs atdot dzīvību par labā zamarieša darbu, bet dažas sekundes vēlāk tas pats krievs spējīgs nogalināt cilvēku, kuŗa labā tikko' gribējis ziedoties. Šis ieskats man pēdējās nedēļās radās kā viens no satraucošākajiem un interesantākajiem atklājumiem; es tiešām sāku saprast, ko nozīmē vārdi „krievu dvēsele". Es arī atskārtu, ka tik izmanīgs un gudrs va donis kā Chruščovs, kas saprot savu tautu, var vadīt to kurp vien vēlas. Viņš noteikti spētu izmantot savu lielo varu labajam, bet cik ticama ir viņa stalinistu režīma kritika? Vai varbūt tas ir vienīgi gudra vīra triks, kas apzinās mainījušos stāvokli un prot vērst sabiedrības domu savā labā? — Mēs, eiropieši, nezinājām, ko domāt par Chruščovu, zinājām tikai to, ka viņam varu pārņemot, mums radušies atvieglinājumi, par ko bijām no sirds pateicīgi. Mēs vairs nedomājām par vispārēju karu, kas nestu mums atbrīvošanu, bet par austrumu un rietumu samierināšanos. Mēs cerējām, ka Chruščova era iezvanījusi labāku, laimīgāku nākotni mums visiem."—

Ar ko šis cerības beidzās, ikvienam zināms no nesenās vēstures.

Latviešu presē palaikam debatēts par to, vai mums vērsties pret starptautisko komūnismu, sabiedrojoties ar pretkomūnistiski noskaņoto krievu emigrantu daļu, vai arī ignorēt tos un vērsties pret slavofilismu un krievu imperiālistiskajām tieksmēm. Vai Rafaela Ruperta ieskats „krievu dvēselē" neliecina, ka slavofilisms un krievu „sūtība" šai tautā ir nemirstīgi jēdzieni, ar kuŗiem nopietni jārēķinās cīņā par Baltijas telpas atbrīvošanu no kaklā kungiem?

—ns

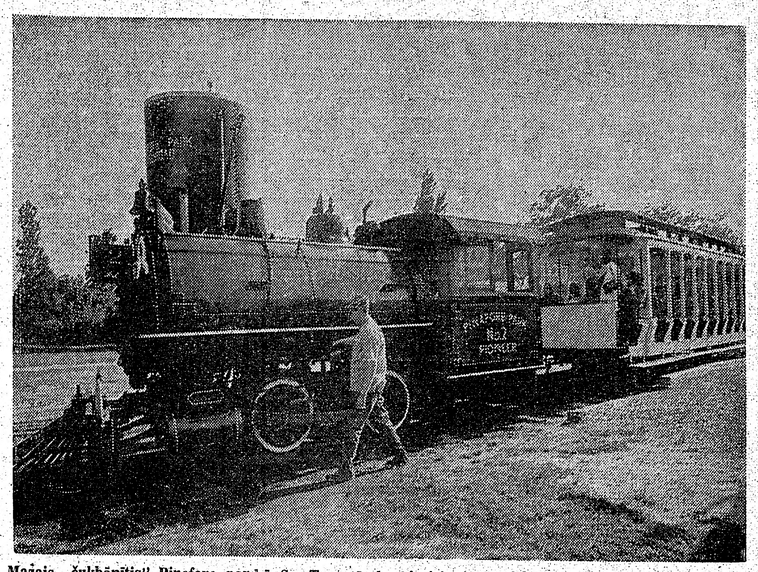

Mazais „čukbānītis" Pinefore parkā Sv. Tomasā, kas izvizināja et niskās preses darbiniekus ceļojumā pa Dienvidontario.

Kas ir latvisks latvietis?

(Pārnesums no 2. lpp.)

mu latvietis, tad tikai dabiski, ka reizē esmu arī eiropietis, jo Latvija atrodas Eiropā. Domāju, ka arī P.P. vai viņa izdomātājs ir eiropietis, nevi amerikānis. Jeb arī P. P. vai viņa izdomātājs ir kāds ķirgīzs vairs nav āzijāts tādēļ vien, ka viņš kā politiskais bēglis vai emigrants tagad dzīvo Amerikas kontinentā? Āzijāts paliek āzijāts, lai kur viņš dzīvo! Tāpat latvieši mūžam paliks eiropieši, kaut dzīvotu kaut vai uz Mēness. Latvieši var pieņemt Kanadas vai ASV pavalstniecību, var reizē ar to kļūt, ka ka, ka labi un lojāli amerikāņi un kanadieši, taču viņi bijuši un paliks eiropieši, jo Eiropā atrodas to dzimtene. Var jau to apstrīdēt, jo it sevišķi angļu valodas zemē šo atšķirību nelevēro, taču fakts ir un paliek, ka var gan mainīt pavalstniecību, bet ne tautību. Tādēļ arī latvietis kā eiropietis nekad nebūs āzijāts, afrikānis, austrālietis vai amerikānis. Varbūt vienīgi pāramerikanizējies eiropietis...

☆

Ja jau šoreiz esmu pievērsies „latviskiem tematiem", lai atļauts mazliet „pafilozofēt" par mūsu valodu un loģiku. Var tikai pabrīnīties, cik daudz neloģikas ir mūsu mīļajā un trimdā tik ļoti koptajā (lai to saglabātu) latviešu valodā. Neloģisku jēdzienu mūsu valodā jau netrūka arī Latvijas neatkarības laikā, kad visas nezāles tik cītīgi mēģināja izraut prof. J. Endzelīns un citi, taču saknes izrādījās pārāk dziļi zemē iestiepušās, lai tās izrautu, bet trimdā nākušas vēl jaunas „brīnumlietas" klāt. Tā, piem., mums tagad viss „notiek". Mēs vairs neēdam, bet notiek ēšana; mēs vairs necelam māju, bet notiek mājas celšana u. t. t.

Izlasot vienu vienīgu (vienalga kādu) laikraksta numuru, radās gara virkne šādu neloģisku jēdzienu, tādēļ pakavēties varu tikai pie dažiem. Tā, piemēram, lasāms, ka kursus vai sarīkojumu noslēdza, teiksim, P. P., bet ne kad vēl neesmu lasījis, vai pēc noslēgšanas viņš atslēgu paturēšanas pats, vai nodevis kādam citam glabāšanā. Ja lasu, ka kāda pasākuma vai darījuma tirais atlikums bijis tik un tik liels, manī vienmēr „paceļas" jautājums, cik liels tad īsti bijis netīrais atlikums? Spēju saprast, ka ir starpība starp ienākumiem un atlikumu, bet nekādi neizprotu, kāda starpība varētu būt starp atlikumu un atlikumu, vienalga, tīru vai netīru. Tas pats bieži lasāms sarīkojumu pieteikumos: būšot pilna bufete. Nespēju iedomāties, ka sarīkojumu ar bufeti rīkojot, pēdējā varētu būt tukša. Kādreiz gan gadās, ka sarīkojuma beigās bufete patiešām tukša, bet tas notiek ļoti reti, parasti tā paliek pustukša. Vienmēr priecājos lasīt, ka kāda organizācija, draudze, komiteja vai grupa noturējusi sēdi, jo kā lai nepriecājas, ka tomēr izdevies noturēt sēdes dalībniekus, kuŗi, kā liekas, gatavojušies mukt! Kādēļ pēc īsa pārtraukuma jāseko apsveikuma nolasīšanai, ja tos var vienkārši nolasīt? Daudziem tautiešiem būtu ieteicams aizrakstīt saviem kādreizējiem latviešu valodas skolotājiem, bet ja tie jau piepulcējušies veļiem vai nav aizsniedzami, apjautāties vietējo latviešu papildskolu skolotājiem, kāda starpība ir starp jēgumu „sasniegt" un „panākt". Vai patiešām ir vairs tikai sasniegumi, bet nav vairs panākumu un veikumu? Sasniegums katrā ziņā liekas tas, ka Gaŗezera brīvdabas baznīcā aizdedzinātās svecītes piepildīja ar gaismu visu plašo telpu...

Tie tikai daži piemēri, domājot par valodu un loģiku. Līdzīgu uzskaiti varētu turpināt vēl slejām, bet — nav vērts. Neloģika turpināsies, tā nav izravējama. Ja karikatūristam Ed. Keišam tas neizdevās, parādot turpat veselu gadu šo neloģiku bildēs „Latvijas Amerikā" slejās, tad vēl mazāk izredžu uz sekmīgu ravējumu ar rakstīto vārdu, jo mēdz teikt, ka bildes apskata katrs, bet rakstīto izlasa tikai daļa.

Uldis Paipals

Bormans spiegoja krieviem jau 1920. gadā

Zviedrijas laikraksts „Social Democratic Arbetet" ievietojis čechu žurnālista Pavela Havolkas rakstu, ka Hitlera „labā roka" Martins Bormans kļuvis par padomju aģentu jau 1920. gadā. Šādu informāciju žurnālistiem sniedzis agrākais Čechoslovakijas prezidenta Eduarda Beneša izlūkdaļas vaditājs pirms četriem gadiem, bet līdz šim ziņa nav publicēta, jo žurnālists šaubījies, vai kāds viņam ticēs. Viņš savas domas mainījis pēc tam, kad ģen. Reinhards Gēlens, Rietumvācijas agrākais izlūkdienesta vaditājs, apstiprinājis savās atmiņās, ka Bormanis spiegojis krieviem.

Dzīvā gaisma

(Pārnesums no 3. lpp.)

ziedi pretgaismā, var apjaust šo vārdu fundamentālo nozīmīgumu. Un japāņu kiršu ziedos šī gaismas problēma tā dominē, ka priekšmetīgais ir tikai kāds pieturas punkts un, kā mākslinieks pats smejas, tur varētu būt risinātas abstraktās glezniecības problēmas. Bet abstrakto mākslu meistars atvaira — ne tā jauna, ne oriģināla, ne savā šaurumā var plašāk un tālāk risināt mākslas problēmas. Visiem modernjiem „-ismiem" Mazītis gājis garām ar skolā un darbā gūto mākslas zinu un kultūru pats savos meklējumos, kas ir mūžīgi un vienmēr jauni.

Ir gandrīz grūti pamest dzīvas gaismas loku, kur runā radīgā gāra valoda ar daiļuma mērauklu veidotās formās, un atgriezties pasaulē, kur technikas ražošanas process samaļ betonā ikvienu vienreizēju sapni vienreizējā cilvēkā. Bet var jau būt, ka daba tomēr ir varmāka pār techniku un mākslas gaismogs par vienveida lietderību. Jo pasaule sākās tai brīdī, kad Dievs tajā ielaida gaismu, šo daudzkrāsu vēstnesi, kas mums atklāj lielā meistara un viņa mācekļu gaismas stundas.

SPORTS

Sacensību novērtējums un rezultāti

(Pārnesums no 6. lpp.)

rot Toronto svētdienas līgā un uz vienu gadu iegūstot jau 20 gadu izcīņā esošo šīs līgas ceļojošo kausu. Turpretim Saginavas sastāvā trūka tikai G. Vitoliņš.

Sacensību tiesājot 2 kanadiešu starptautiskiem tiesnešiem, spēles pirmajās minūtēs, torontiešiem nespējot nosegt kaulu, viesi panāca 8—2 vadību, taču nomainot Bramani pret Siksnu, kas pārņēma no Brikmaņa Kaula segšanu, pēdējo izdevās „paralizēt", un Toronto DV rezultātu ne vien izlidzināja, bet panāca pat 10—2 vadību, ko vairs neatdeva līdz spēles beigām. Abas vienības spēlēja „cilvēks cilvēku" aizsardzības sistēmu, bet Saginavas veidoto Toronto DV ar uzmanīgiem un ne pārāk straujiem uzbrukumiem pamazām pārvarēja, nonākot 16—8 vadībā. Spēles turpinājumā punktu skaits visumā auga vienmērīgi, taču viesi līdz puslaika beigām nespēja torontiešu 8 punktu vadību samazināt. Sacensības turpinājumā abas vienības devās laukumā ar apņēmīgu gribu uzvarēt. Torontieši guva 63—49 vadību, ko Saginava gan spēja nedaudz samazināt, bet ne izlidzināt. Spēles temps arvien pieauga, bet reizē vairojās arī spēlētāju saņemto piezīmju skaits. 4 min. pirms spēles beigām DV atradās 14 p. vadībā, kad vienībā pēc spēlētāju izmaiņas radās it kā sajukums, ko veikli izmantoja Saginava, rezultātu samazinot uz 3 punktiem. Taču pēc pieprasīta spēles pārtraukuma DV vienība atguvās, un Misikovičs guva pēc kārtas 4 grozus, reālizējot arī 1 soda metienu. Reizē ar to Toronto DV piecnieks visumā līdzvērtīgā spēlē bija guvis tomēr pelnītu 112—100 (57—49) uzvaru, spēlējot šādā sastāvā: P. Misikovičs — guva 31 punktu, D. Šēvers — 31, J. Brikmanis — 19, J. Daugavietis — 10, V. Pālens — 9, U. Siksna — 6, A. Ezers — 4, J. Bramanis 2 un I. Kopštāls. Saginavu pārstāvēja: M. Lečmanis — 40, Z. Kauls — 30, A. Paulovičs — 14, A. Akselis — 8, K. Kupšis — 6, M. Cīrulis — 2, J. Daiga un M. Tīdemanis. Arī pēc šīs spēles uzvarētājus ar idividuālām balvām sumināja K. Sališs.

Grubuļainajā Broadview YMCAs laukumā, kurā nelīdzenuma dēļ vairs nenotiek Toronto līgas spēles, 3. jūlijā Eiropas paveida futbolā sacentās Ņujorkas un Toronto DV vienības — vienīgie latviešu futbola vienpadsmiti, kas vēl pastāv brīvajā pasaulē. Šī sacensība reizē bija arī abu vienību pirmā spēle Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstēs un Latvijas kausa izcīņā, par kuru abi komplektējumi gadā sacenšas 2 reizes, uzvarētāju izšķirot abu spēļu koprezultātam. Ņujorka spēlēja bez sava parastā vārtsarga, kuŗa aizstājējs P. Šolcs ielaida vārtos dažus turamus bumbas raidījumus, taču šis fakts izskaidro vienīgi Toronto DV augsto 6—2 uzvaru, taču nemazina tās pelnīto vērtību, jo torontieši izrādījās neapšaubāmi pārāki, arī techniski labāki un ātrāki. Uzvarētāju sastāvā spēlēja A. Rāva, A. Alksnis, E. Lukovskis, J. Simanovskis, A. Litaunieks, K. Gulbis, E. Pilskalnietis (guva 2 vārtus), J. Kudrašovs, J. Skuja (2), J. Pavārs (1) E. Bušs (1), K. Sudmalis un E. Herchergs. Ņujorkas virknējumā bija P. Šolcs, V. Mežaks, I. Kampe, K. Račevskis, J. Veiss, J. Blūmfelds, P. Ziedinš, A. Džamba, E. Apels, A. Bērziņš, J. Puķe, M. Purkalītis un I. Šķiņķis. Spēli tiesāja kādreizējais Latvijas izlases spēlētājs A. Kudrašovs, bet organizēja un pārzināja H. Gailis.

Kanadiešu mednieku un makšķernieku apvienības šautuvē Ankasterā pie Hamiltonas 3. jūlijā sacentās ASV un Kanadas DV sporta šāvēji ar mazkalibra šautenēm. Vienību vērtējumā ar 3886 p. uzvarēja ASV (A. Grava, A. Krauklis, Z. Butkus, I. Švānfelds, V. Ābrams, V. Zālītis, A. Eglīte un V. Lenšs), kamēr Kanadas vienība (N. Ozoliņš, L. Ozoliņš, A. Birznieks, Z. Upīte, O. Zvirgzdgrauds, A. Bajārs, A. Radziņš un V. Miķelsons) guva 3542 p. — Individuālā sacensībā guļus stāvoklī pārākais bija N. Ozoliņš ar 188 no iespējamiem 200 punktiem, 2. A. Krauklis ar 186 un 3. Ž. Butkus ar 186 p. Šaujot no ceļa, sekmīgākais bija A. Grava ar 174 p. 2. V. Zālītis ar 169 un 3. A. Birznieks ar 169 p. Šaujot stāvus, pārākais atkal izrādījās N. Ozoliņš ar 158 p., 2. A. Krauklis ar 156 un 3. A. Grava ar 153 p. Rezultātus sasummējot, individuālā vērtējumā uzvarēja N. Ozoliņš ar 153 p., iegūstot ceļojošo balvu, 2. A. Grava ar 512 un 3. A. Krauklis ar 507 punktiem. — Jaunatnes klasē uzvarēja J. Rudzroga (Kanada) ar 350 no iespējamiem 400 p., 2. I. Lenšs (ASV) ar 339 un 3. A. Bajārs (Kanada) ar 300 p. Sacensības organizēja un vadīja N. Ozoliņš.

—kv—

Pēc DV salidojuma basketbola sacensībām Toronto latviešu „sporta karaliene" Kristīne Sališa sveica Saginavas sportistus. Spraigajai un interesantajai sacensībai skatīt ājī sekoja ar lielu uzmanību un to pavadīja ar skaļiem aplausiem no spēles sākuma līdz beigu signāla m. Uzņēmumā pa labi: Volejbola turnīrs DV globālo dienu ietvaros risinājās divas dienas, prasot no turnīra dalībniekiem daudz enerģijas un sviedru. Attēlā — spēju pārtraukumā tiesnesis E. Pilskalnietis (uz kāpnēm) sarunā ar ASV volejbolisti Daci Ābeltiņu.

Foto: J. Līgers

Vēsums Ēģiptes un Pad. savienības attieksmēs

Viens no Ēģiptes ievērojamākiem žurnālistiem Heikals, arabu izplatītākā laikraksta „Al Ahram" redaktors Kairo, kādā rakstā atzinis, ka Ēģiptes - Pad. savienības attieksmēs iestājies zināms vēsums. Heikals, kas agrāk bijis Nasera draugs un padomnieks politiskos jautājumos, kāds ir arī tagad Sadatam, ir ļoti labi informēts un izsaka valdošo aprindu ieskatus. Heikals raksta, ka jaunā arabu federācija (Ēģipte, Sīrija un Libanona) „izklīdinās tumšos mākoņus virs arabu un padomju attieksmēm".

Kas tad īsti ir noticis? Vispirms, ka apcietināti vairāki ēģiptiešu vadoņi ar Pad. savienības orientāciju, kas piedalījušies sazvērestībā pret prezidenta Sadata režīmu. Tie visi kopā ar viņu vadoni Sabri tagad nodoti tiesai. Maskava arī stipri sašutusi, ka notiesātā uz nāvi Sudanas komūnisti, starp tiem arī Sudanas komūnistu partijas ģenerālsekretārs. Maskavā domā, ka Sadats, kuŗam liela ietekme Sudanā, nav darījis visu iespējamo, lai Sudanas komūnistu sazvērnieki tiktu apžēloti vai vieglāk sodīti.

Kairo radies arī liels uztraukums par Maskavas redzamiem mēģinājumiem nodibināt diplomātiskas attieksmes ar Izraēlu. Maskava uzaicinājusi sešus ievērojamus Izraēlas pilsoņus apmeklēt Pad. savienību un iepazīties ar tās dzīves apstākļiem. To Kairo uzskata par apspriņājumu tam, ka diplomātiskas attieksmes ar Izraēlu Maskava tiešām var atjaunot un tad Ēģipte nekā laba sev neparedz.

Heikals tālāk norāda, ka Izraēlas un Sav. Valstu mērķis — vājināt Pad. savienības ietekmi Vidējos austrumos. „Ja Ēģipte to nesapratīs un nekā nedarīs, lai tas nenotiktu, mēs pasniegsim mūsu ienaidniekiem zelta bļodā visu, ko viņi vēlas", raksta Heikals un beigās atzīstas ,ja Pad. Savienības palīdzība Ēģiptei kļūs vājāka, pēdējāi vajadzēs atteikties no visām ceribām uzvarēt Izraēlu, jo gūt uzvaru ar pašas spēkiem tā nespēj.

Liekās, Sadats to sapratis Viņš sācis skatīties uz ASV. Sagaida, ka Sadats ieradīsies Ņujorkā, lai piedalītos Apv. nāciju jaunās sesijas atklāšanā. Bet jādomā, ka Sadata galvenais nolūks, braucot uz Ņujorku, ir vēlēšanās satikties ar ASV valdības pārstāvjiem un varbūt pat ar prezidentu Niksonu.

St.

VULKĀNA KRĀTERIS UN „ĒRGEĻU STABULES"

Ap 50 jūdzes no Grand kanjona atrodas Vupatki nacionālais piemineklis ar Saulrieta krāteri (Sunset Crater). Tā pēdējais izvirdums bijis 1065. gadā pēc Kristus, bet tik spēcīgs, ka apklājis ar vulkāna pelniem ap 800 kvadrātjūdzes, ieskaitot Vupatki apgabalu. Kad izvirdums beidzies, daļa iedzīvotāju atgriezušies savās vecajās dzīves vietās. Viņi pārsteigti vērojuši, ka zemi klāj biezs vulkāna pelnu kārta. Labība, galvenokārt kukuruza, tagad auga tur, kur tā agrāk nekad nebija augusi, jo vulkāna pelni saglabāja zemes mitrumu, kas solīja bagātu ražu.

Kad par bagāto augsni dzirdēja citi indiāņi, izcēlās zemes iegūšanas drudzis un dažādu cilšu indiāņi devās uz vulkāna zemi. To uzskata par pirmo gadījumu, kad cilvēki dienvidrietumos „skrējuši pēc zemes". Līdzīgi bija ar zelta iegūšanu Kalifornijā gandrīz 800 gadu vēlāk, bet tad tie bija baltie, kas gribēja ātri tikt pie bagātības. Toreiz dažādas indiāņu cilts nāca gan no dienvidiem, gan dienvidaustrumiem un ziemeļiem. Galvenā iedzīvotāju pulcēšanās notika ap 1100. un 1200. gadu, kad šo apgabalu apdzīvoja ap 8000 indiāņu, tajā laikā nedzirdēti liels skaits.

No 1215. līdz 1300. gadam visu apgabalu piemeklējis liels sausums, it sevišķi no 1276.—1299. gadam. Lieli vēji un sausums visu zemi izkaltējis, pārvēršot to par putekļu apgabalu. Apstrādājamās zemes platība samazinājusies un cilvēki šo apgabalu atstājuši.

Tagad Vupatki apgabalā ir daudzu indiāņu celtņu drupas. Tās liecina, ka te bijušas vismaz trīs dažādu cilšu kultūras. Kādā lavas izveidotā kalnā palikušas indiāņu cietokšņa drupas, kuŗas ir ar spēcīgām kaļķakmens un lavas bluķu sienām. Ielejā atradušās dzīvojamās mājas, kur apmetušies vismaz ap 65 indiāņu. Te vēl redzams akmens graudu „malšanai". Tas izveidots no bļodas veida izgrebta lavas gabala un otra mazāka, ar ko sievietes dauzījušas graudus. Kādās drupās atrasti cilvēku kauli bļodveidīgā kapā. Kreisajā pusē bijis novietots šķēps, labajā māla bļodiņa.

Saulrieta krāteris no tālienes redzams kā liels, melns kalns ar dubultkrāteri kalna galā. Apkārtne nosēta lieliem lavas bluķiem un vulkāna pelniem. Tur aug priedes, paegļi, bet krātera galā redzama tikai melna zeme.

Nepilnas 50 jūdzes tālāk pie Sedonas ir dziļš Ozola strautu gandjons (Oak Creek Canyon). Šeit aug skaisti priežu meži. Ceļš trīs pakavu veidā braucēju noved kanjonā, caur kuŗu tek maza upīte. Te uzņemta liela daļa no mežoņīgo rietumu filmām, attēlojot gan laupītāju uzbrukumus, gan amerikāņu armijas cīņas ar indiāņiem un ikvienu citu rietumu notikumu.

Ap 50 jūdzes no Fēniksas sākas kaktusu zeme. Sākumā redzami tikai mazi apaļi kaktusi, vēlāk gaŗi un pirkstoti dzeloņaini stumbri. Pašai pilsētai pa ātrceļu tomēr var izbraukt cauri ar 70 jūdžu stundas ātrumu. Fēniksas pilsēta ir „Amerikas krāsns", jo parasti te ir karstākā vasaras temperātūra. Arī pilsētas apmeklējuma laikā bija 106 F. gradu siltuma. Cilvēkus pusdienas laikā uz ielām neredz, gandrīz visām mašīnām ir gaisa dzesinātāji, ja tās brauc vietējie. Tikai ceļotāji no Ņujorkas svīst. Nelīdz arī atvērtie mašīnas logi. Gaisa mitruma procents nav augsts un tādēļ arī karstums vieglāk paciešams.

Dienvidos no Tusonas atrodas Saguaro nacionālais piemineklis, šeit aug dažāda veida kaktusi un tuksneša augi, kas kādreiz veidojuši lielāko kaktusu „mežu". „Saguaro" ir kaktuss, kas aug stabveidīgi. atdaloties na „staba" dažāda lieluma „pirkstiem", šis kaktuss vairs neattīsta jaunas atvases un to stumbri ir ap 60 gadu veci, daudzi jau nokaltuši, bet citi kļuvuši dzeltenīgi un draud iznīkt. Iespējams, ka nedaudz gados lielais kaktusu „mežs" būs savu pastāvēšanu beidzis. No kādas kaktusa pasugas gatavo ievārījumu, ko pārdod kā lielu gardumu

Pēc apraksta te vajadzētu būt arī dažādiem putniem un zvēriem, bet varbūt karstais pusdienas laiks arī tos bija padarījis gurdenus, kādēj neviena neizdevās redzēt, vienīgi trusīti, kas pārlēca pāri ceļam.

Parka rietumdaļa gandrīz neatšķiras no tā austrumdaļas. Šeit iekārtots dabaszinību mūzejs, kur parādīti kā Arizonā sastopamie dzīvnieki, tā arī turienes daba, tuksnešu izcelšanās, dzīvnieku dzīves veids, arī nokrišņu mērīšanas paņēmieni. Mazo dzīvnieku telpā izstādīti dzīvnieki, sākot ar skorpioniem un beidzot ar maziem grauzējiem. Ļoti plaša ir čūsku un ķirzaku kollekcija. No lielajiem dzīvniekiem redzams lācis, kalnu lauva, jaguārs, vilks, lapsa u.c. dzīvnieki, kas dzīvo alās, parādīts, kā tie guļ, vērotājam ejot caur apakšzemes tuneli.

Ap 100 jūdžu no Tusonas, pie Meksikas robežas, ir „ērģeļu stabuļu" kaktusu nacionālais parks. Lielais vairums šo kaktusu ir tie paši jau redzētie „saguaro' un tikai nedaudzi ir puduŗos augošie stabuļu kaktusi.i

Arizonā uz mazākiem ceļiem nepūlas ar tiltu būvēšanu. Ja ceļā gadās strautiņš vai upīte, tad attiecīgajā ceļa gabalā atstāj brīvu vietu, kur ūdenim lietus laikā pārskriet pāri. Šeit lietus reti līst, parasti ar pērkona negaisu. Uzraksti ceļa malās brīdina šos ceļus nelietot, ja tie pārplūduši, bet normāli jau te nelīst un par slapjumu lieki runāt.

ASV prezidenta Niksona jaunās saimnieciskās politikas rezultātā, kā to zīlē karikatūrists Dadzis, daudziem kanadiešiem būšot jāpievelk ciešāk siksna, jāsamazina alkohola un smēķu patēriņš un pat jāmācās lāpīt zeķes.

Tā var notikt tikai Amerikā

Ņujorkas pavalsts Atikas cietumā, 45 jūdzes austrumos no Bafalo, piecu dienu sacelšanās un nemieri beidzās ar 42 nāves gadījumiem un 33 ievainotiem. Ieslodzītie krāsainie cietumnieki sacelšanos bija plānojuši jau vairākas nedēļas. Ap 1000 ilgtermiņa notiesāto kriminālistu 9. septembrī pārņēma visstingrāk nosargāto cietumu, saņemot gūstā 38 ķīlniekus, — cietumsargus, turot nažus pie kakla un draudot pārgriezt rikles. Pavisam Atika cietumā atrodas 2.254 ieslodzītie, no kuŗiem 70 proc. ir melno un 20 proc. portorikāņu no Ņujorkas trūcīgo iedzīvotāju rajoniem. Starp 390 cietuma darbiniekiem nav neviena melnā.

Valsts labošanas iestāžu komisārs Rasels Osvalds sacīja, ka viņš apsolījis pieņemt visas nemiernieku prasības, izņemot kriminālistu amnestiju un cietuma superintendanta atlaišanu no amata. Labi organizētie cietumnieki noraidīja miermīlīgu nokārtojumu. 500 nēģeŗu ar kliedzieniem: „melno revolūcija sākās šeit', cīnījās ar 1700 apbruņotiem kaŗavīriem un valsts policijas spēkiem. Kaŗavīri ielenca nemiernieku galveno centru cietuma kāmeru blokā, kamēr helikopteri nimeta asaru gāzes bumbas cietuma sētā. Cīņas ilga tikai 10 minūtes, jo cietumnieki, apbruņojušies ar nažiem, benzīna bumbām, pašgatavotiem šķēpiem un rungām, nespēja mēroties ar kaŗavīru spēkiem.

Atika cietuma nemieri bija vieni no lauākiem ASV vēsturē, ar 42 nonāvētiem un 33 ievainotiem. Vienu no cietumsargiem, 28 g. veco Viljamu Kvīnu, jau nemieru pirmā dienā izmeta pa otrā stāva logu. Viņš krītot uz galvas nositās.

Ņujorkas gubernātors Nelsons Rokfellers apsolija pilnīgu izmeklēšanu Atikas nemieru gadījumā. Vienalga, kāds būs iznākums, galvenos cietumos ASV cietumsargi savā dienestā „atrodas uz pulvermucas."

ASV prezidents Niksons izteicis atzinību Ņujorkas pavalsts rīcībai un apsveicis armijas un policijas spēkus.

Latviešu iecienītais laikraksts izbeidz gaitas

Kanadas ceturtā lielākā dienas laikraksta „The Toronto Telegram" izdevējs Džons Basets (John Basset) aizvadītās nedēļas nogalē paziņojis saviem darbiniekiem, ka izbeidz 95 gadus vecā laikraksta izdošanu. Sniedzot šo ziņu savā 15. septembŗa izdevuma pirmajā lappusē, izcilā ietērpā, ar izdevēja Džona Baseta ģimetni, otrs lielais Toronto pēcpusdienas laikraksts „The Toronto Daily Star" piezīmē, ka „Telegram", cerams, kādu laiku vēl turpinās iznākt, jo vēl „jāpabeidz daudzas sīkdaļas". Laikrakstam ir darba līgums ar 900 darbinieku lielo redakcijas un technisko personālu. „The Toronto Telegram" iznāk 226.000 eksemplāros un apgrozības ziņā stāv aiz „The Toronto Daily Star", rīta laikraksta „The Globe and Mail" un „Vancouver Sun", kas iznāk Vankuverā. „The Toronto Telegram" bija ļoti iecienīts šejienes etniskajās aprindās, kas ieradušās Kanadā no Austrumeiropas pēc Otrā pasaules kaŗa, jo laikraksts bieži pievērsās problēmām aiz dzelzs aizkara. Šo laikrakstu tādēļ bija ļoti iecienījuši arī latvieši.

„The Toronto Daily Star" prezidents un izdevējs Belands H. Hondērichs, pēc ziņas par „Telegram" izbeigšanu, izteicis nožēlu un izšķīries atpirkt šā laikraksta abonentu sarakstu un solījis sagādāt darbu daļai personāla, kas to būs zaudējuši ar laikraksta gaitu izbeigšanu. Par iemeslu min laikraksta zaudējumus, kādu pēdējos divi gados bijuši ap 2 milj. dolaru, bet šogad tādi aplēsti 1 milj. dol. Lai uzturētu laikrakstu dzīvu, nesenajos gados no citiem avotiem aizgūts 8.300.000 dol.

Par lēmumu „Telegramu" vairs neizdot plaši ziņoja arī vietējie radio un televīzijas raidītāji. Ja laikraksts savas gaitas izbeigtu, Toronto vairs paliks tikai viens pēcpusdienas laikraksts.

AKTUĀLAIS KANADĀ

★ Sakarā ar gaidāmām provinces vēlēšanām Ontario jaundemokratu (NDP) partija jau uzsākusi mērķtiecīgāku aktivitāti nekā vadībā esošie konservātīvie, vai pat liberāļi Niksona vadībā. NDP sola uzlabojumus, kas interesē vairumu iedzīvotāju: provinces dabas bagātību racionālu izmantošanu atpūtas vajadzībām, īres vasarnīcas masām, jaunu parku un publisku pludmaļu izveidošanu, izlietojot konservātīvo valdības uzkrātos 20 milj. dol. atpūtas un ļeto izpriecu uzņēmumu aizdevumiem un atbalstam u. tml. Jaundemokrati stipri kritizē konservātīvo valdību par dabas skaistuma iznīcināšanas pieļaušanu komerciālu pasākumu interesēs un ar šo izcēluši emocionālu ieganstu, kas, droši vien, viņu partijai dos daudz jaunu balsotāju. Ar konservātīvo politiku neapmierināti arī separātskolu piekritēji.

★ Sociālkredita partijas līderis Kauets partijas sanāksmē Reddīrā, Albertā, norādīja, ka Kanada nezina, ko iesākt ar saražotām tekstilijām, papīrprecēm, kokiem un kviešiem — jo tai ir par daudz no visa...

★ Nacionālās liberāļu partijas prezidents Ričards Stanberijs izteicies, ka liberāļu partijas īpaša komiteja sagatavo jauniešu politikas vadlīnijas. Komiteju vada Toms Makilfeteriks (MacIlfaterick) no Vankuveras, kas arī izmantos šim nolūkam iekšlietu ministra, kreisi noskaņota Zerāra Pelletjē kabineta sagatavoto „ziņojumu par jauniešiem". Liberāļu partija arī interesējas par sieviešu kustības un statusa jautājumiem, pārspriežot karaliskās komisijas ieteikumus šai ziņā.

— ns

RAIBĀ PASAULE

■ Kāds baznīcu arcnitekts agrajos viduslaikos devies svētceļojumā uz Jeruzalemi. Viņu ļoti ietekmējuši skaistie ornamenti, kas bijuši iegravēti muslema mošejā. Atgriezies Francijā, architekts atdarinājis šos ornamentus uz jaunbūvētās katedrāles altāŗa. Nezinādams, ka ornamentu rinda nav dekoratīvs zīmējums, bet arabu rakstu valoda, kas nozīmē: „Nev cita Dieva, kā Allah un Muhameds ir viņa pravietis". Līdzīgu piemēru aprakstījis „New York Times" korespondents Bernards Gvercmans Maskavā. Rietumu tērpi un rotājumi tagad kļuvuši par modes lietu jaunajiem krieviem. Gvercmans redzējis kādu jaunieti, kas bijis tērpies zilās, vienkārša auduma biksēs („džinās") un kreklā, kam piespraudis pogu ar uzrakstu angļu valodā. Pogu, laikam, dāvinājuši piederīgie, apmeklējot Pad. savienību. Zēns bijis lepns uz pogu, nezinot angļu valodas nozīmi: „Nonāvē komūnistu Kristus dēļ'.

Izrādas, ka rietumos bijis vairāk sudrabnaudas kā ASV austrumos. Kad austrumu piekrastē sudraba dolari jau sen bija izsīkuši, rietumos ceļotājiem vēl piedāvāja šos smagos sudraba gabalus. Tagad austrumos pazuduši arī 50 centu gabalā (kas vēl ir sudraba). Rietumos tie vēl ir pietiekami. Austrumkrasta iedzīvotājs 50 centu gabalu apskata kā lielu brīnumu, jo to nav redzējis vismaz piecus gadus.

V. Irbe

Pilsētas austrumos
Beach rajonā
IZĪRĒJAMS
trīs istabu dzīvoklis
ar garāžu.
Zvaniet Toronto
691-8329